

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့်
အမုန်းတရားတို့၏
စိန်ခေါ်ချက်များ

အမျိုးသားရေးလူပါဂွားမှုနှင့်
အမုန်းတရားတို့၏
စိန်ခေါ်ချက်များ

Nyan Lynn Thit Analytica

Vol.1, No.1, October 2022

မာတိကာ

အမှာစာ

၄

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

၅

၁. နောက်ခံအကြောင်းအရင်း

၆

၁.၁ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးပဋိပက္ခများ၏ အကြောင်းခံ ၉၆၉ လှုပ်ရှားမှု

၇

၂ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီလက်ထက် ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး အဓိကရုဏ်းများ

၉

၂.၁ မန္တလေးမြို့အဓိကရုဏ်း (၁၉၉၇ ခုနှစ်)

၉

၂.၂ စစ်တွေမြို့ အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ)

၁၀

၂.၃ တောင်ငူမြို့အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မေလ)

၁၁

၂.၄ ပြည်မြို့ အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)

၁၁

၂.၅ ပဲခူးမြို့ အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)

၁၁

၂.၆ ကျောက်ဆည်မြို့အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)

၁၂

၃ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးလှုံ့ဆော်မှုနှင့် အဓိကရုဏ်းဖြစ်စဉ်များ

၁၃

၃.၁ တရုတ်စီမံကိန်းများနှင့် တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး

၁၃

၃.၂ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကြားဖြစ်ပွားခဲ့သော အဓိကရုဏ်းများ

၁၄

၃.၂.၁ ရခိုင်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဓိကရုဏ်းများ (၂၀၁၂ ခုနှစ်)

၁၄

၃.၂.၂ မိတ္ထီလာမြို့အဓိကရုဏ်း (၂၀၁၃ ခုနှစ်)

၁၆

၃.၂.၃ မန္တလေးမြို့အဓိကရုဏ်း (၂၀၁၄ ခုနှစ်)

၁၈

၃.၃ အမျိုးဘာသာသာသနာ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ (မဘသ)

၁၈

၄	NLD အစိုးရလက်ထက် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများ	၂၁
	၄.၁ NLD အစိုးရနှင့် မဘာသာကြား တင်းမာမှုများ	၂၁
	၄.၂ ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် စစ်တပ်၏ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု (၂၀၁၇ ခုနှစ်)	၂၂
	၄.၃ တောင်ဒဂုံတွင် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးအဓိကရုဏ်းဖြစ်စေရန်လှုံ့ဆော်မှု (၂၀၁၉ ခုနှစ်)	၂၃
	၄.၄ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအပြီး	
	အမျိုးသားရေးအင်အားစုများ၏ လှုပ်ရှားမှုများ	၂၄
	၄.၄.၁ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော အမျိုးသားရေး၊ ဘာသာရေးလှုပ်ရှားမှုများ	၂၄
	၄.၄.၂ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုများ	၂၆
	၄.၄.၃ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အပေါ်	
	ကန့်ကွက်မှုနှင့် ဆန္ဒပြမှုများ	၂၆
	၄.၄.၄. ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုများ	၂၈
၅	စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အမျိုးသားရေးအင်အားစု၏ လားရာ	၃၁
	၅.၁ စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲများ	၃၂
	၅.၂ သတင်းမီဒီယာ	၃၅
	၅.၃ ခေတ်သစ်ပြည်သူ့စစ်ဖြစ်လာသော ပျူစောထီးအဖွဲ့	၃၆
	၅.၄ သွေးသောက်အဖွဲ့	၃၉
၆	နိဂုံး	၄၂
၇	ရည်ညွှန်းအကိုးအကား	၄၅

နောက်ဆက်တွဲ ၁

နောက်ဆက်တွဲ ၂

အမှာစာ

မြန်မာ့သမိုင်းအစဉ်အဆက်တွင်အမျိုးသားရေးအစွန်းရောက်များ၊ဘာသာရေးအစွန်းရောက်သူများနှင့် စစ်တပ်ဟူသော အစုအဖွဲ့ ၃ ခုမှ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဗမာလူမျိုးကို အခြားသော ဘာသာဝင်များ၊ လူမျိုးစုများမှ ဖျက်ဆီးတိုက်ခိုက်နေသယောင် ပုံဖော်ခြင်းဖြင့် လူထုအား ဝါဒဖြန့် လှုံ့ဆော်မှုများရှိခဲ့ပြီး လူထုအကြားတွင် အမုန်းတရားနှင့် ပဋိပက္ခများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဗမာလူမျိုးဟူသည့် အကြောင်းအချက် ၂ ရပ်ကို ခြေကုပ်ရယူကာ အခြားလူမျိုးစုများ၏ ဖြစ်တည်မှုများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ တိုက်ခိုက်ခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သည့်တိုင် ကျူးလွန်သူများကို ထိရောက်သော ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းများ ယနေ့တိုင်မလုပ်ဆောင်နိုင်သေးပေ။

သို့ဖြစ်၍ ဉာဏ်လင်းသစ်သုတေသနအဖွဲ့မှ ယခုစာတမ်းတွင် အမျိုးသားရေးနှင့် ဘာသာရေး အစွန်းရောက်များ အင်အားကြီးထွားလာပုံ၊ ထိုသူတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများ၊ ဝါဒဖြန့်လှုံ့ဆော်မှုများနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အဓိကရုဏ်းများကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ နွေဦးတော်လှန်ရေးအလွန်တွင် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးအပေါ် အခြေခံသည့် အမုန်းတရားများ၊ အစွန်းရောက်အတွေးအခေါ်များ ကင်းစင်သည့် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတရပ်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ အန္တရာယ်ကြီးပုံကို လူထုမှ သတိပြုဆင်ခြင်နိုင်၍ အမုန်းတရားတို့ကြောင့် အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုများ၊ ဖြစ်တည်မှုများ ခြိမ်းခြောက်ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည့် လူမျိုးစုများအတွက် တရားမျှတရေးလမ်းကြောင်း ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက်လည်း ရည်ရွယ်ရေးသားပါသည်။

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

မြန်မာ့သမိုင်းတွင် လူမျိုးနှင့်ဘာသာကို ကာကွယ်ရန် လှုံ့ဆော်မှုများ၊ ဝါဒဖြန့်မှုများ အများအပြားရှိခဲ့ပြီး အကြောက်တရားနှင့် အမုန်းတရားကို အခြေခံသော လူမျိုးရေး/ဘာသာရေး အဓိကရုဏ်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရအဆက်ဆက်တွင် ဝါဒဖြန့်မှုများ၊ သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အမုန်း စကားနှင့် ပဋိပက္ခများကို ထိန်းသိမ်းရန် ထိရောက်သော လုပ်ဆောင်မှုများ အားနည်းခြင်းကြောင့် အစုအဖွဲ့များကြားတွင် အမုန်းတရားများ ပိုမိုကြီးထွားခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဗမာလူမျိုးများကို အမြင့်မြတ်ဆုံးအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး အခြားဘာသာဝင်များနှင့် လူမျိုးစုများအပေါ် နှိမ့်ချခဲ့ခြားဆက်ဆံခြင်း၊ အမုန်းစကားများဖြင့် လှုံ့ဆော်တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ဖိနှိပ်ခြင်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့၊ ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာစစ်တပ်သည် ၎င်းတို့ကိုယ်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဗမာလူမျိုးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်မည့် အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ပုံဖော်လေ့ရှိပြီး အမျိုးသားရေးသမားများဟု ခံယူထားသော အစုအဖွဲ့များက အစဉ်အမြဲအားပေးထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများကို စစ်တပ်၊ နိုင်ငံရေးပါတီအချို့၏ ကျောထောက်နောက်ခံပံ့ပိုးမှုများနှင့် ၎င်းတို့ကြားပတ်သက်ဆက်နွှယ်မှုရှိကြောင်းယူဆနိုင်သော အချက်များကိုတွေ့ရပြီး အမျိုးသားရေးအစွန်းရောက်အစုအဖွဲ့များအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် အစွန်းရောက်အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများ ပိုမိုအားကောင်းလာပြီး လူထုကြားတွင် ပိုမိုထင်ပေါ်လာခဲ့သည်။ အမုန်းစကားနှင့် လှုံ့ဆော်ဝါဒဖြန့်မှုများ လူထုကြားတွင် စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့ခဲ့ပြီး အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းတွင်လည်း စစ်တပ်ထောက်ခံသူများ၊ အမျိုးသားရေးနှင့် ဘာသာရေးအစွန်းရောက်များ အထင်အရှား ပါဝင်လှုပ်ရှားလျက်ရှိသည်။

ဤစာတမ်းသည် အမျိုးသားရေးအစွန်းရောက်များ၏ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဦးတည်ချက်များကို ဆန်းစစ်တင်ပြရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများ အစပျိုးလာပုံ၊ မြန်မာစစ်တပ်၊ အမျိုးသားရေး/ဘာသာရေး အစွန်းရောက်များ၏ လှုံ့ဆော်လှုပ်ရှားမှု၊ ဝါဒဖြန့်မှုများက မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစုအဖွဲ့များကြားတွင် အမုန်းတရားများကြီးထွားစေပြီး လူမျိုးရေး/ဘာသာရေး ပဋိပက္ခနှင့် အဓိကရုဏ်းများဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပုံများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေး/ဘာသာရေးအစွန်းရောက်များ၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းချိန်မှစ၍ တော်လှန်ရေးကာလအတွင်း ဦးတည်လှုပ်ရှားနေမှုများအကြောင်းကို ဦးစားပေးဆွေးနွေးသွားပါမည်။ နွေဦးတော်လှန်ရေးနှင့် တော်လှန်ရေးအလွန်ကာလတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်သော လူမှုအသိုက်အဝန်းအသစ်တခု တည်ဆောက်ရာ၌ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး အစွန်းရောက်အယူအဆနှင့် လှုပ်ရှားမှုများ၏ အန္တရာယ်ကြီးမားပုံကို လူထုနှင့် တော်လှန်ရေးအစုအဖွဲ့များ ပိုမိုသတိပြုသိရှိနားလည်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၁

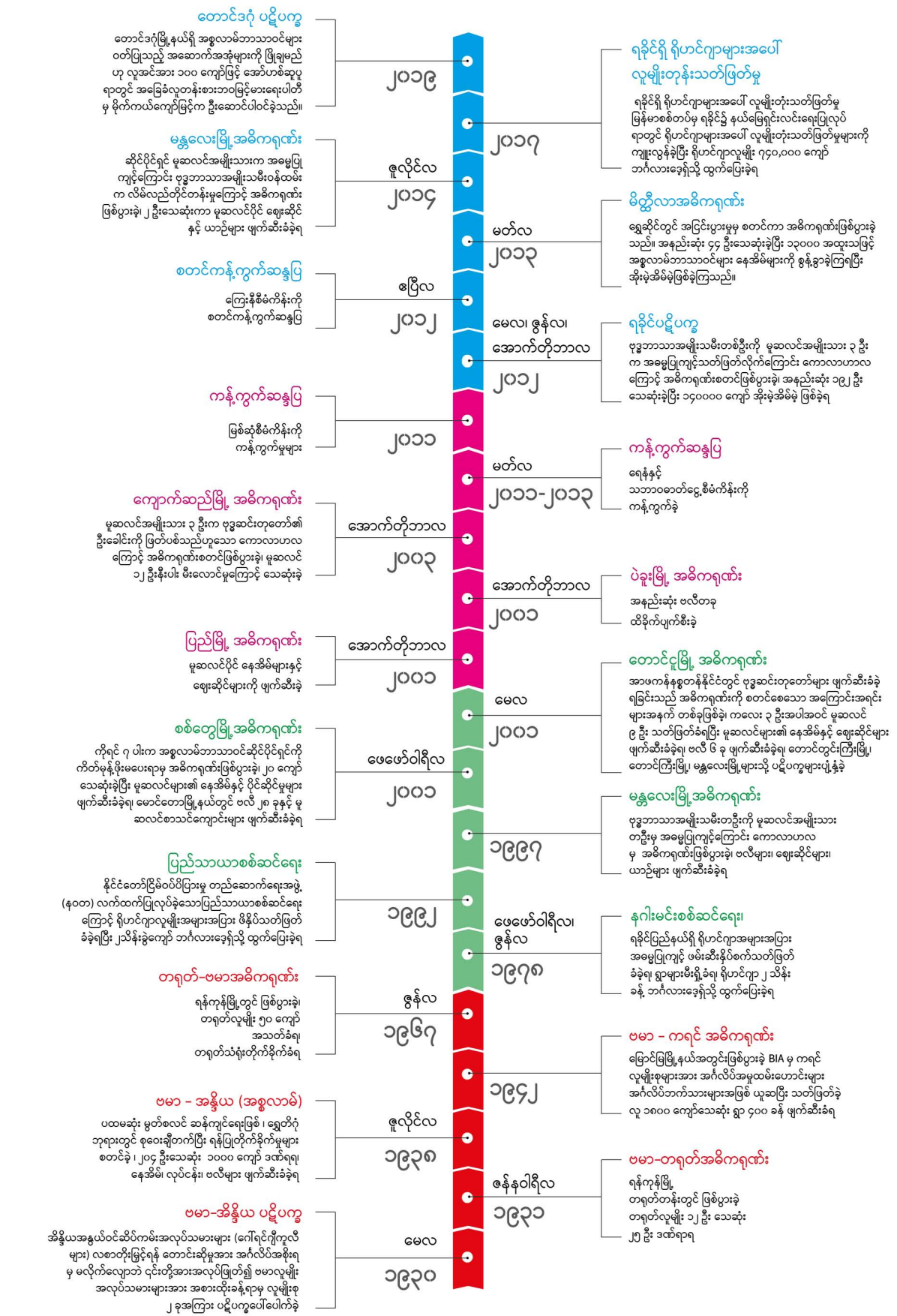
နောက်ခံအကြောင်းအရင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၌ စစ်အာဏာရှင်အဆက်ဆက်လက်အောက်တွင် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးကို အခြေခံသည့် ပဋိပက္ခများစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ သမိုင်းတလျှောက် ဗမာနှင့် ဗမာမဟုတ်သည့် အခြားလူမျိုးစုများကြား ပဋိပက္ခများ၊ လူနည်းစုများအပေါ် ဖိနှိပ်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များအပေါ် ဦးတည်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်များကို ပိုမိုတွေ့ရှိရပါသည်။

မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ (မဆလ) အစိုးရလက်ထက် ၁၉၇၈ ခုနှစ် နဂါးမင်းစစ်ဆင်ရေးနှင့် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ (နဝတ) အစိုးရလက်ထက် ၁၉၉၂ ခုနှစ် ပြည်သာယာစစ်ဆင်ရေးများကြောင့် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး အများအပြား ဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသည်။ နေအိမ်အများအပြားလည်း ဖျက်ဆီးခံရပြီး ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး သိန်းပေါင်းများစွာ နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။ နဂါးမင်းစစ်ဆင်ရေးအပြီးတွင် ဟင်္သာစီမံချက်ဖြင့် မဆလ အစိုးရက ရိုဟင်ဂျာများကို ပြန်လည်လက်ခံခဲ့သည်။ ပြည်သာယာစစ်ဆင်ရေးအပြီးတွင်လည်း နဂါးမင်းစစ်ဆင်ရေးအပြီးကဲ့သို့ပင် ရိုဟင်ဂျာများကို ပြန်လည်လက်ခံခဲ့သည်။ သို့သော် ဖိနှိပ်မှုများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ရိုဟင်ဂျာအရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် စစ်တပ်ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သော ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်က “သူတို့ဟာ မြန်မာပြည်က မဟုတ်ပါဘူး။ တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းလာကြတာပါ။ သူတို့နဲ့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက တခြားတိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ လူမျိုးအရေရော၊ ယဉ်ကျေးမှုအရေရော မတူကြပါဘူး” ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ (*Driving Out “Foreigners” – Burma’s Path to Genocide – United States Holocaust Memorial Museum, n.d.*)

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ထင်ရှားသည့် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး အဓိကရုဏ်းများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ

၁.၁ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးပဋိပက္ခများ၏ အကြောင်းခံ ဇဗ္ဗိလူပုဂ္ဂိုလ်များ

၁၉၈၈ လူထုလှုပ်ရှားမှုကို စစ်တပ်က အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းဖြိုခွဲပြီးနောက် သံဃာတော်များမှ ပတ္တနိက္ကု ဇနကံဆောင်သပိတ်ပြုလုပ်ကာ စစ်တပ်နှင့် ၎င်းတို့ မိသားစုဝင်များ၏ လှူဖွယ်ဝတ္ထုများကို ငြင်းဆန်ခဲ့ သည်။ ထို့နောက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအဆောက်အအုံများ ပြုပြင်မွမ်းမံနေသည်ကို စစ်ဗိုလ်ချုပ်များက လှည့်လည် ကြည့်ရှုနေပုံနှင့် သံဃာတော်များကို လှူဖွယ်ဝတ္ထုများ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းနေပုံများကို နိုင်ငံပိုင်သတင်းမီဒီယာများတွင် နေ့စဉ်ထုတ်လွှင့်ခဲ့ခြင်းဖြင့် စစ်တပ်က ၎င်းတို့၏ပုံရိပ်ကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန် ကြိုးပမ်းလာ ခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် သာသနာတော်ထွန်းကား ပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာနကို မြန်မာစစ်တပ်က စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုဌာနမှ “ဗုဒ္ဓဘာသာကောင်း တယောက်” ဟူသည့် စာအုပ်ကို ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ စာအုပ်အဖုံးတွင် ဇဗ္ဗိလူ တံဆိပ်၏ အစောပိုင်းကာလပုံစံ ပါဝင်ခဲ့သည်။ (AN-DREW R.C. MARSHALL, 2013) ဇဗ္ဗိသင်္ကေတသည် ဘုရားဂုဏ်တော် ၉ ပါး၊ တရားဂုဏ်တော် ၆ ပါး၊ သံ ဃာဂုဏ်တော် ၉ ပါးကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ပြီး အစ္စ လာမ်ဘာသာဝင်တို့၏ ကျမ်းစာအဖွင့်ဗျာဒိတ်တော် တွင်ပါဝင်သော အာရမီ ဗျည်းအက္ခရာ ၁၉ လုံး၏

ကိုယ်ပိုင်ဂဏန်းအသီးသီးကို ပေါင်းသည့်ရလဒ် ၇၈၆ ကို တန်ပြန်တုံ့ပြန်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ဇဗ္ဗိလူပုဂ္ဂိုလ်များ သည် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များက တိုင်းပြည်ကို ဖျက် ဆီးလိမ့်မည်ဟူသောအဆိုကို ကိုင်စွဲသည်။ (Islam in Myanmar, 2020)

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မေလ အာဖကန်နစ္စတန်နိုင်ငံ၊ ဘာမီယမ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်များ ကို တာလီဘန်များက ဖျက်ဆီးခဲ့သော ဖြစ်စဉ်နှင့် စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက် အမေရိကန်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော အယ်ဒိုင်ဒါးအဖွဲ့၏ တိုက်ခိုက်မှုများသည် ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံများတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို မုန်းတီး ကြောက်ရွံ့စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းရှိနေခဲ့ပြီးဖြစ်သော အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ အပေါ် ကြောက်ရွံ့မုန်းတီးစိတ်များကိုလည်း မီးထိုး ပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် အာဖကန် နစ္စတန်နိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်များဖျက်ဆီးခံရသ ဖြင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို ဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဓာတ်များ ပြင်းထန်နေသည့် ဘုန်းကြီးများက “အမျိုးပျောက်မှာစိုးကြောက်စရာ” ဟူသည့် စာအုပ် ကို နိုင်ငံအနှံ့ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ အဆိုပါစာအုပ်တွင် အ ဓ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို ဆန့်ကျင်ရန် လှုံ့ဆော်သော ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုကင်းမဲ့သည့် အရေးအသား များနှင့် ဝါဒဖြန့်မှု အမြောက်အများပါဝင်ပြီး စစ် ထောက်လှမ်းရေးဌာနက ရေးသားဖြန့်ဝေသည်ဟု

ဇဗ္ဗိ တံဆိပ်ပုံနှင့် လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းချက်။ ရင်းမြစ် (Burma Campaign UK, 2013)

[အမျိုးမျိုးပျောက်မှာစိုးကြောက်စရာ]

မာတိကာ

J

စာစုခေါင်းစဉ်

စာမျက်နှာ

◆ လူမျိုးမပျောက်ရေး စိတ်မအေးနဲ့	၃
◆ အဆိပ်ပင်ရေမလောင်းသင့်	၄
◆ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး အန္တရာယ်	၄
◆ ၇၈၆ ကိုရှောင်စေလို	၈
◆ အစ္စလာမ်လာသာသမိုင်းအကျဉ်း	၈
◆ ညီညွတ်မှုပွား တိုးအမျိုးသား	၁၂
◆ ရှင်ရဟန်းမှာပြုပြင်ပါ	၁၃
◆ အီရန်နိုင်ငံနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ	၁၃
◆ ဥရောပတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာရောက်ရှိပုံ	၁၃
◆ အနွယ်နှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ	၁၄
◆ အတွက်မှားက ရတက်ပွားရ	၁၇
◆ အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား ၊ စက်ပူနိုင်ငံများကို မူဆလင်ဝါးမျိုးခြင်း	၁၈
◆ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ	၁၉

၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သော “အမျိုးမျိုးပျောက်မှာ စိုးကြောက်စရာ” စာအုပ်၏ မာတိကာ

ယူဆမှုများ ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်အတွင်း အစ္စလာမ္မာသာဝင်များကို မုန်းတီးရေး ဖြစ်ပေါ်စေသည့် လက်ကမ်းစာစောင်ဖြန့်ဝေမှုများကို စစ်တပ် ကျောထောက်နောက်ခံအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သောပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့က ပံ့ပိုးနေကြောင်း မြန်မာအစ္စလာမ်ဘာသာဝင်ခေါင်းဆောင်များ၏အဆိုအရ သိရသည်။ (HRW, 2002) အဆိုပါ အမုန်းစကား ဖြန့်ဝေမှုများဖြစ်ပွားခဲ့သော ၂၀၀၁ ခုနှစ်အတွင်း စစ်တွေ၊တောင်ငူ၊ပြည်၊ပဲခူးစသောမြို့ကြီးများတွင် အဓိကရုဏ်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အခြားမြို့များသို့ပါ ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။

ထိုသို့ဖြစ်ပွားနေချိန်တွင် အမျိုးသားရေး၊ ဘာသာရေးအစွန်းရောက် ဘုန်းတော်ကြီးအဖြစ် ကျော်ကြားသော ဦးဝီရသူသည် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ခြိမ်းခြောက်မှုများအကြောင်းအမုန်းစကားများကို စတင်ဟောပြောလာခဲ့သည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ၎င်း၏ မွေးရပ်ဇာတိဖြစ်သော ကျောက်ဆည်မြို့တွင်

ဘာသာရေးပဋိပက္ခဖြစ်ပွားစေရန်လှုံ့ဆော်ခဲ့မှုကြောင့် ထောင်ဒဏ် ၂၅ နှစ် ကျခံခဲ့ရသည်။ (International Crisis Group, 2017) ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဖြင့် ပြစ်ဒဏ်မှလွတ်မြောက်ပြီးနောက်ဦးဝီရသူသည် ဇွဲလူပုဂ္ဂိုလ်များတွင်ပိုမိုပါဝင်လာခဲ့သည်။ (SCHROEDER, n.d.) အမျိုးဘာသာသာသနာကို သစ္စာစောင့်သိရန်၊ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ ဈေးဆိုင်များတွင် ဈေးမဝယ်ရန်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဈေးဆိုင်များကိုသာ အားပေးရန်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များနှင့် လက်ထပ်ခြင်းမပြုရန် စတင်ကာများ၊လက်ကမ်းစာစောင်များ၊စီဒီခွေများဖြင့် နိုင်ငံအနှံ့ ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ (International Crisis Group, 2017)

ထိုလှုပ်ရှားမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားရန် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။

J

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီလက်ထက်ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူမျိုးရေး၊ဘာသာရေးအဓိကရုဏ်းများ

၂.၁ မန္တလေးမြို့အဓိကရုဏ်း (၁၉၉၇ ခုနှစ်)

၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ပတ္တမြားမျက်ရှင်ကို ရှာဖွေရန် မန္တလေးမြို့ရှိ မဟာမုနိဆင်းတုတော်၏ ဝမ်းဗိုက်ဖောက်ထွင်းမှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ သက်တော်ဝါတော်ကြီးသံဃာတော်များက အဆိုပါဖြစ်ရပ်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ကြိုးစားကြသည်။ တချိန်တည်းတွင် အဆိုပါ ဝမ်းဗိုက်ဖောက်ထွင်းမှုကို စစ်တပ်က လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြောင်း ကောလာဟလများ ပျံ့နှံ့နေခဲ့သည်။ ကောလာဟလကြောင့် ထေကြီးဝါကြီးသံဃာတော်များ အစည်းအဝေး ပြုလုပ်နေစဉ် ဘုန်းကြီးတပါးနှင့် လူတိုင်း အစည်းအဝေးခန်းအတွင်း

သို့ မမျှော်လင့်ဘဲ ရောက်လာကာ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အမျိုးသားတဦးက ဗုဒ္ဓဘာသာအမျိုးသမီးတဦးကို အဓမ္မပြုကျင့်ကြောင်း သတင်းပေးခဲ့သည်။ (Fink, 2009)

အဆိုပါသတင်းကြောင့် သံဃာတော်များ အပါအဝင် အယောက် ၁၀၀၀ မှ ၁၅၀၀ ထိ ရှိသော လူအုပ်သည် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်ဆန့်ကျင်ရေး ကြွေးကြော်သံများကို ဟစ်ကြွေးလာကြသည်။ “လူအုပ်ဟာ စစ်ချင်းမှာ ဗလီတွေကို ဦးတည်တိုက်ခိုက်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်တွေရဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ၊ ဈေးဆိုင်တွေနဲ့ ဗလီအနီးဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ ယာဉ်တွေကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးလုယူကြ

ပါတယ်” ဟု မျက်မြင်သက်သေတဦးက ပြောဆိုထားသည်။ (Nickey Diamond, 2015)

အနည်းဆုံး လူ ၃ ဦးသေဆုံးခဲ့ပြီး ဗလီ ၁၈ ခု ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ (MAR, n.d.) ၁၉၉၇ ခုနှစ် မန္တလေးတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဓိကရုဏ်းမတိုင်ခင် အစောပိုင်းကာလကပင် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ ဈေးဆိုင်များကို သပိတ်မှောက်ရန်နှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို လက်မထပ်ကြရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်သောလက်ကမ်းစာစောင်များ ပျံ့နှံ့နေခဲ့သည်။ (International Crisis Group, 2013) အဆိုပါပဋိပက္ခသည် မန္တလေးအပြင် ရန်ကုန်၊ ပဲခူး၊ ပြည်၊ တောင်ငူ မြို့များသို့ ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ (MAR, n.d.)

တချိန်တည်းတွင် ဆင်းတုတော် ဝမ်းဗိုက်ဖောက်ထွင်းခံရသည့် အကြောင်းအရာမှာ မေ့မေ့ပျောက်ပျောက်ဖြစ်သွားပြီး ပတ္တမြားအကြောင်းကို မည်သူမှ ဆက်လက်ပြောဆိုခြင်းမရှိကြတော့ပေ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမျိုးသမီးကို အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အမျိုးသားက အဓမ္မပြုကျင့်သည်ဟုဆိုသော မန္တလေးအဓိကရုဏ်းကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့သည့် သတင်းသည် အမှန်တကယ်တွင် သတင်းမှားသာဖြစ်ကြောင်း နောက်ပိုင်းတွင် သိရသည်။ (Fink, 2009)

မန္တလေးမြို့တွင် ဘုန်းကြီးများက ဗလီကို တိုက်ခိုက်နေကြစဉ် လုံခြုံရေးများက ဝင်ရောက်တားဆီးခြင်းမရှိဘဲ အဝေးမှသာ ရပ်ကြည့်နေခဲ့သော ဓာတ်ပုံတပ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေသောထိုင်းသတင်းစာတစ်ခုဖြစ်သည့် “The Nation” တွင် တွေ့ရသည်။ (International Crisis Group, 2013) ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ သင်္ကန်းများအောက်တွင် စကားပြောစက်များ တွေ့ရပြီး ဆံချထားသည်မှာ မကြာသေးသဖြင့် ဦးခေါင်းများ ပြောင်လက်နေကြောင်း မှတ်တမ်းအချို့တွင် တွေ့ရသည်။ တနည်းအားဖြင့် ဖျက်ဆီးမှုများကို သံဃာအစစ်အများစုက ပြုလုပ်ကြသည်ဆိုသော်လည်း အကြမ်းဖက်မှုတွင် သံဃာအယောင်ဆောင်ထားသော စစ်သားများလည်း ပါဝင်ကြသည်။ (Fink, 2009) ထို့ကြောင့် လူထုကို ဆင်းတုတော်သတင်းမှ အာရုံလွှဲရန် စစ်တပ်က

သတင်းတု လုပ်ကြံဖန်တီးခြင်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ယူဆချက်များ ပိုမိုထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။

၂.၂ စစ်တွေမြို့ အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ)

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်တွေမြို့၌ ကိုရင် ၇ ပါးက အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်ဆိုင်ပိုင်ရှင်ကို ကိတ်မုန့်ဖိုးမပေးရာမှ အစပြု၍ အဓိကရုဏ်းတခု စတင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဒေသခံဘုန်းကြီးများက မြို့ပေါ်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များကို လမ်းပေါ်တွင် စုရုံးစေပြီး ၎င်းတို့ကို ခုခံကာကွယ်ရန် အချက်ပြခဲ့ကြသည်။ အနီးဆုံးဗလီ၏ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်ကလည်း ဒေသခံအစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို မိမိကိုယ်ကိုကာကွယ်ကြရန်၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများကို ကာကွယ်ကြရန် အသံချဲ့စက်ကို အသုံးပြုပြီး ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုအဓိကရုဏ်းတွင် လူ ၂၀ ကျော် သေဆုံးခဲ့ပြီး အိမ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်နှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်တဦးပိုင် ဧည့်ရိပ်သာတခုလည်း မီးရှို့ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ အဓိကရုဏ်းသည် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အများအပြား နေထိုင်ရာနေရာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အတွက် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ပိုင်ဆိုင်မှုများ အဓိကဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။

အစပိုင်းတွင် လုံခြုံရေးများက အဓိကရုဏ်းကို ရပ်တန့်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ နာရီအတော်ကြာ ရပ်ကြည့်နေခဲ့ကြသည်။ ဘုန်းကြီးဟန်ဆောင်ထားသော ရဲများကို အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များက ပြန်လည်တိုက်ခိုက်သောအခါမှ ရဲများက သေနတ်များကို မိုးပေါ်ထောင်ပစ်ကြပြီး လူစုခွဲမရသည့်အခါ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို တိုက်ရိုက်စတင်ပစ်ခတ်ခဲ့သည်။ မနက် ၂ နာရီမှ စစ်တပ်ရောက်လာပြီး အဓိကရုဏ်းကို ထိန်းသိမ်းခဲ့သည်။

အဓိကရုဏ်းအပြီးတွင် စစ်တွေမြို့၌ ၂ လကျော်ကြာသော ညမထွက်ရအမိန့်ကို ချက်ချင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ စစ်တွေမြို့အနီးမှ မြို့နယ်များဖြစ်သော ဘူးသီးတောင်၊ မောင်းတော၊ ရသေ့တောင်ရှိ အစ္စလာ

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

မိဘာသာဝင်များကို စစ်တွေမြို့သို့ လာရောက်ခွင့် ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ ရခိုင်၊ မောင်တောမြို့နယ်နှင့် အနီး ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွား ခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ဗလီ ၂၈ ခုနှင့် အစ္စ လာမ်ဘာသာဝင်ကျောင်းများ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ မေလမှ စ၍ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အနည်းငယ် ကိုသာ ရခိုင်မြောက်ပိုင်းမှ အခြားနေရာများသို့ လွတ်လပ်စွာသွားလာရန် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ (HRW, 2002)

ဘာသာဝင်ပိုင် ကားများ၊ နေအိမ်များ၊ ဈေးဆိုင်များ နှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုများမီးရှို့ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ အဓိကရုဏ်း သည် တောင်ကြီးမြို့သို့လည်း ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ မန္တလေး နှင့်ပြည်မြို့များတွင် ဗလီများကို ဖျက်ဆီးရန် ကြိုးစား ခဲ့ကြသော်လည်း ဖျက်ဆီးမခံရစေရန် သံဃာတော် များမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဖြစ်စဉ်များရှိခဲ့ သည်။ (HRW, 2002)

၂.၃ တောင်ငူမြို့ အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မေလ)

၂၀၀၁ ခုနှစ် မေလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အဓိကရုဏ်း မတိုင်မီကပင် တောင်ငူမြို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကြား တင်းမာမှုများရှိနေခဲ့ သည်။ အာဖကန်နစ္စတန် နိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော် များ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရခြင်းသည် အဓိကရုဏ်းကို စတင် စေသော အကြောင်းအရင်းများအနက် တခုဖြစ်ခဲ့ သည်။ ထိုဖြစ်ရပ်ကို တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် သံဃာ များက တောင်ငူမြို့ရှိ ရှေးဟောင်းဗလီတခုဖြစ်သော ဟန်သာဗလီကို ဖျက်ဆီးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၅ ရက်နေ့ တောင်ငူမြို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုကို သံဃာတော်များအပါအဝင် လူ ပေါင်းထောင်ဂဏန်းကျော်က ဦးဆောင်ပြုလုပ်ခဲ့ကြ သည်။ အဓိကရုဏ်းကြောင့် ကလေး ၃ ဦးအပါအဝင် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် ၉ ဦး သတ်ဖြတ်ခံရပြီး အစ္စလာ မိဘာသာဝင်များ၏ နေအိမ်နှင့် ဈေးဆိုင်များ ဖျက်ဆီး ခံခဲ့ရသည်။ ဟန်သာဗလီတွင် ဝတ်ပြုနေသော အစ္စ လာမ်ဘာသာဝင် ၂၀ ကျော်ကို စစ်တပ်က ရိုက်နှက် ခဲ့ပြီး သေဆုံးမှုအချို့လည်း ရှိခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ကျော် သက်တမ်းရှိသော ဟန်သာဗလီအပါအဝင် ဗလီ ၆ ခု ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ တောင်ငူမြို့အဓိကရုဏ်း သည် မြို့လှနှင့် ကွဲပြား အပါအဝင် အနီးအနားရှိ မြို့နယ် နှင့် ရွာများသို့ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့သည်။

တောင်တွင်းကြီးမြို့တွင်လည်း အစ္စလာမ်

၂.၄ ပြည်မြို့ အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအစောပိုင်းတွင် ပြည် မြို့၌ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များအပေါ် အကြမ်းဖက် မှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် အမျိုးသား နှင့် ခိုးရာလိုက်ပြေးခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသာအမျိုးသမီး တဦးကို ဘာသာပြောင်းနိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် အမျိုးသမီး၏ မိဘများမှ အမျိုးသား၏ မိဘများကို ဗလီရှေ့တွင် ဆန္ဒပြရာမှ အဓိကရုဏ်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့ သည် ဟု ဆိုကြသည်။ ပြည်မြို့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့် တက်ရောက်မည့် ဘာသာရေးပွဲသို့ လာရောက်ကြ သည့် သံဃာအပါး ၂၀၀ က ဦးဆောင်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင် ၁၀၀၀ ကျော်ပါဝင်သည့် လူအုပ်သည် အစ္စလာမ် ဘာသာဝင်များပိုင်ဆိုင်သော နေအိမ်များနှင့် ဈေးဆိုင် များကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြသည်။

“စစ်တပ်က အဓိကရုဏ်းကို ဝင်ရောက် တားဆီးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မူဆလင်ပိုင် ဈေးဆိုင် ၄၀ လောက်ဖျက်ဆီးခံရပြီးချိန်မှပါ။ လုံခြုံရေးတွေပြန်သွား ပြီး ၂ နာရီအကြာမှာ အကြမ်းဖက်မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပွား ခဲ့ပါတယ်” ဟု အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်ခေါင်းဆောင် တ ဦးက ဆိုသည်။ (HRW, 2002)

၂.၅ ပဲခူးမြို့ အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ၌ ပဲခူးမြို့ တွင် ဘုန်းကြီးအချို့နှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်ဆေးဆိုင်

ပိုင်ရှင်အငြင်းပွားရာမှ အဓိကရုဏ်းပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ဈေးဆိုင်အချို့မွေ့နှောက်ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ ပဲခူးတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုသည် ပြည်မြို့ကဲ့သို့ ပြင်းထန်မှုမရှိသော်လည်း အနည်းဆုံး ဗလီတခု ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့သည်။ အဓိကရုဏ်းနောက်ပိုင်း၌ ပဲခူးမြို့တွင် ညမထွက်ရအမိန့်၊ ခရီးသွားလာခွင့် ကန့်သတ်မှုများ၊ ရဲနှင့်စစ်သားများက တင်းတင်းကြပ်ကြပ်စောင့်ကြည့်မှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို အဓိကပစ်မှတ်ထားခဲ့သည်။ (HRW, 2002)

၂.၆ ကျောက်ဆည်မြို့အဓိကရုဏ်း (၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)

အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အမျိုးသား ၃ ဦးက ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ပစ်သည်ဟူသော ကောလာဟလကြောင့် ၂၀၀၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၁၉ ရက်တွင် ကျောက်ဆည်မြို့၌ အဓိကရုဏ်း စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏

နေအိမ်များကို မီးရှို့မှုကြောင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတဦးနှင့် ကလေးငယ်တဦး အပါအဝင် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် ၁၂ ဦးနီးပါး သေဆုံးခဲ့ရသည်။ (RFA, 2003) (Kyaw Zwa Moe, 2003)

အဓိကရုဏ်းသည် ရန်ကုန်၊ မန္တလေးမြို့ကြီးများကိုပါ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့ပြီး ပခုက္ကူမြို့တွင်လည်း အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကို ဦးတည်တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ ပိုင်ဆိုင်သော နေအိမ်၊ ဈေးဆိုင်နဲ့ ယာဉ်အချို့ တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ “အဓိကရုဏ်းတွေရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ မြန်မာစစ်တပ် ပါဝင်နေတယ်လို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများစုက ယုံကြည်ကြပါတယ်။ စစ်တပ်က အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်တွေကို ဟန်ဆောင်ကာ ကွယ်ပေးနေပေမဲ့ စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေကြိုမသိဘဲ အခုလိုကြီးမားတဲ့ အဓိကရုဏ်းတွေ မြို့ကြီးတွေမှာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး” ဟု ရန်ကုန်မှ နိုင်ငံရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူတဦးက ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ဧရာဝတီသတင်းဌာနကို ပြောကြားခဲ့သည်။ (THE IRRRAWADDY, 2003)

၃

ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်

လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးလှုံ့ဆော်မှုနှင့် အဓိကရုဏ်းဖြစ်စဉ်များ

၃.၁ တရုတ်စီမံကိန်းများနှင့် တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး

ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရှိ တရုတ်စီမံကိန်းများကို ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ရှိ တရုတ် လူမျိုးများကို ဦးတည်ရေးသားခဲ့သော မန္တလေးမြို့ သေဆုံးခြင်း (The Death of Mandalay) ဟူသည့် သီချင်း ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

မြန်မာ-တရုတ်ရေနံစီမံကိန်းနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း ၂ လိုင်းကို ဧရာဝတီမြစ် ကြမ်းပြင်အောက် မှ ဖြတ်သန်းရန်အတွက် ၂၀၁၁ ခုနှစ် မတ်လတွင် တရုတ် CNPC ကုမ္ပဏီက စတင် တူးဖောက်ခဲ့သည်။ (RFA, 2020) အဆိုပါရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း သည် ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း၊ မကွေးတိုင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့ကို ဖြတ်သန်းသွားမည်ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် တရုတ်နိုင်ငံသို့ စတင်သယ်ယူနိုင် ရန် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ (RFA, 2011) (RFA, 2011)

အဆိုပါစီမံကိန်းတလျှောက်တွင် မြေယာ အဓမ္မသိမ်းယူမှုများ အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေး ချိုး ဖောက်မှုများဆိုးဆိုးဝါးဝါးပေါ်ပေါက်နိုင်သည့်အတွက် အမြန်ဆုံးရပ်တန့်ပေးရန် အမေရိကန်အခြေစိုက် လူ့ အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ကြည့် ရေးအဖွဲ့ EarthRights International-ERI က ၂၀၁၁

ခုနှစ် မတ်လ ၂၉ ရက်တွင် အစီရင်ခံစာတစ်စောင် ထုတ် ပြန်ပြီး တောင်းဆိုခဲ့သည်။ (RFA, 2011) ၂၀၁၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများတွင် လူ့အခွင့် အရေး ချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသော ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကို ရပ်ဆိုင်းသင့် ကြောင်း၊ စီမံကိန်းတွင်ပါဝင်သော နော်ဝေအစိုးရကို ရှုံ့ချကြောင်း ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့မှ စာတမ်းနှင့် ကြေညာချက်များ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (RFA, 2011) (RFA, 2011)

၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်ဖြူ၊ ရန်ကုန်၊ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့များ တွင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်း ရပ်ဆိုင်းရေး လှုပ်ရှားမှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီး ချင်းမိုင်မြို့ တရုတ်ကောင်စစ်ဝန်ရုံးမှ တာဝန်ရှိသူဆီ သို့ တောင်းဆိုစာများ ပေးအပ်ခဲ့သည်။ (RFA, 2012) ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်လည်း စီမံကိန်းအပေါ် ကန့်ကွက် မှုများနှင့် လူထုအစည်းအဝေးများ ကျင်းပရန် ရခိုင် တိုင်းရင်းသားများတိုးတက်ရေးပါတီမှ ဦးဆောင်ခဲ့ သည်။ (RFA, 2011) (RFA, 2011)

သို့သော် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်း သည် မြစ်ဆုံစီမံကိန်းကဲ့သို့ လူထု၏ အာရုံစိုက်မှု အပြည့်အဝမရရှိခဲ့ပေ။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် မြစ်ဆုံစီမံကိန်း ကို နိုင်ငံတဝန်း ဆန္ဒပြကန့်ကွက်ခဲ့ကြပြီး သမ္မတဦး သိန်းစိန်မှ ၎င်းတို့အစိုးရသက်တမ်းတွင် မြစ်ဆုံ

စီမံကိန်းကို ယာယီရပ်ဆိုင်းကြောင်းကြေညာခဲ့သည်။ သို့သော် အခြားတဘက်တွင် ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းအပေါ်ကန့်ကွက်မှုများနှင့် မြေယာပြဿနာများ ဆက်လက်ရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၂ ခုနှစ် မေလ ရခိုင်ပဋိပက္ခနှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လ မိတ္ထီလာ ပဋိပက္ခများကြောင့် အဆိုပါစီမံကိန်းအပေါ် လူထု အာရုံစိုက်မှု လျော့နည်းခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ကြိုတင်မျှော်မှန်းချက်အတိုင်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ ဓာတ်ငွေ့များ စတင်ပို့လွှတ်ခဲ့သည်။ (RFA, 2013)

၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် မုံရွာခရိုင်၊ ဆားလင်း ကြီးမြို့နယ်၊ ဆည်တံကျေးရွာတွင် ကြေးနီစီမံကိန်း လုပ်ကိုင်သော တရုတ်ကုမ္ပဏီကို ရွာလုံးကျွတ်ဆန္ဒ ပြခဲ့ကြသည်။ (RFA, 2012) ၂၀၁၂ ခုနှစ် ရခိုင်ပဋိပက္ခ များဖြစ်ပွားချိန်တွင် ကြေးနီစီမံကိန်းအပေါ် အာရုံစိုက် မှု လျော့နည်းသွားခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ တွင် ကြေးနီစီမံကိန်းကို ဆန္ဒပြမှုများ ပြန်လည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ နိုဝင်ဘာ ၂၃ ရက်တွင် ဒေသခံ များနှင့် သံဃာတော်များပါဝင်သော သပိတ်စခန်းများ ကို လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များက မီးသတ်ပိုက်များ၊ မီးလောင်ဗုံးများဖြင့် အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်များဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ (RFA, 2012) သို့သော် ကြေးနီစီမံကိန်းကို ရပ်တန့်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

စစ်တွေမြို့အဓိကရုဏ်းတွင် နေအိမ်များ မီးလောင်ကျွမ်းနေပုံ (ရင်းမြစ် - Reuters, 2012)

ရှိ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အမျိုးသား ၁၀ ဦးကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရခိုင်တွင် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးအဓိကရုဏ်းများ ဆက်တိုက်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ (SCHROEDER, n.d.) ဇွန်လတွင် ရခိုင်ရှိ မြို့နယ် ၄ ခုတွင် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အောက်တိုဘာလတွင် နောက်ထပ် မြို့နယ် ၉ ခု အထိ ပဋိပက္ခ ကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။ (HRW, 2013) ရိုဟင်ဂျာနှင့် ကမန်လူမျိုးအစ္စလာမ် ဘာသာဝင်များ အဓိကတိုက်ခိုက်ခံရပြီး အများအပြား သတ်ဖြတ်ခံရကာ နေအိမ်နှင့် အဆောက် အဦးများ စွာ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ အနည်းဆုံး လူပေါင်း ၁၉၂ ဦး သေဆုံးခဲ့ပြီး ၁၄၀,၀၀၀ ကျော် အထူးသဖြင့် ရိုဟင် ဂျာများ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ (ANDREW R.C. MARSHALL, 2013)

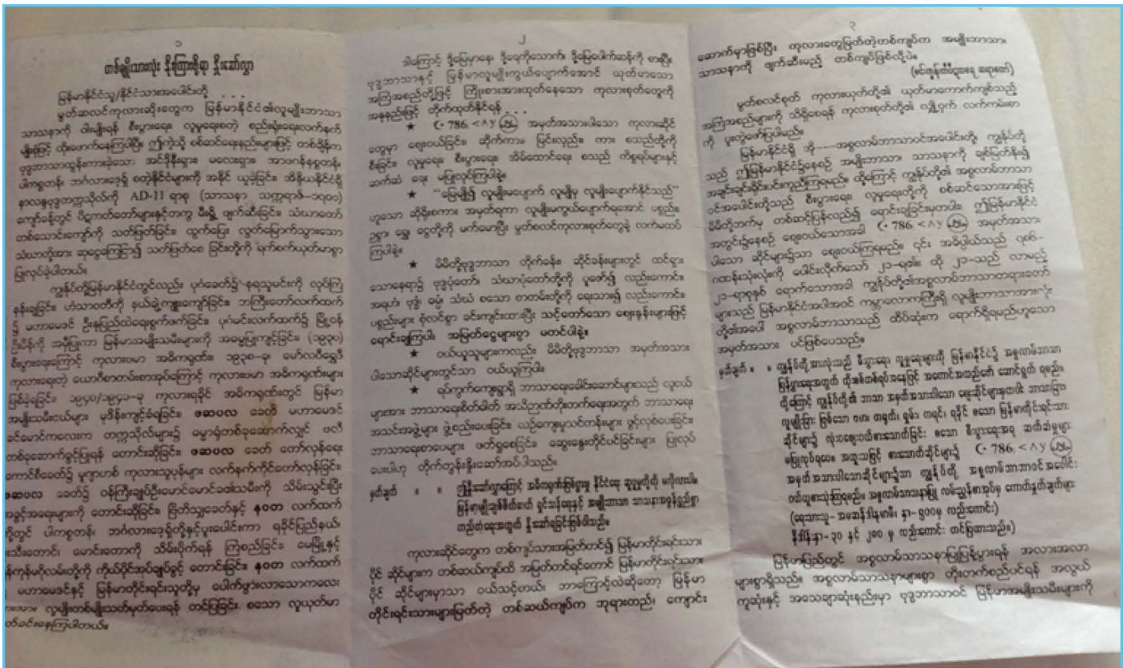
ရခိုင်ပဋိပက္ခနှင့်ပတ်သက်၍ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ ထိခိုက်နစ်နာမှုများ ကို ရပ်တည်ပြောကြားခြင်းမရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့ နေအိမ်များမှ သူ(မ)၏ ဓာတ်ပုံကို ဖယ်ရှားလိုက် ကြောင်း ဇွန်လ လှုပ်ရှားမှု ဦးဆောင်ဆရာတော်တပါး ဖြစ်သော ဦးဝိမလ၏ နောက်လိုက်များမှ ပြောကြား ခဲ့သည်။ မြန်မာအစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များအစည်းအရုံး မှလည်း အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) ပါတီဝင် များကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ဇွန်လ စာစောင်များဖြန့်ဝေ ကြောင်း စွပ်စွဲခဲ့သည်။ “ပါတီဝင်အချို့ ဇွန်လ လှုပ်ရှားမှု မှာ ပါဝင်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပါတီအနေနဲ့ ပါတီဝင် တွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ဝင်ရောက်မစွက်ဖက်နိုင်ပါ ဘူး” ဟု ပါတီပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ဦးညွှန်ဝင်းက ပြော ကြားခဲ့သည်။ (ANDREW R.C. MARSHALL, 2013)

၃.၂ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဓိကရုဏ်းများ

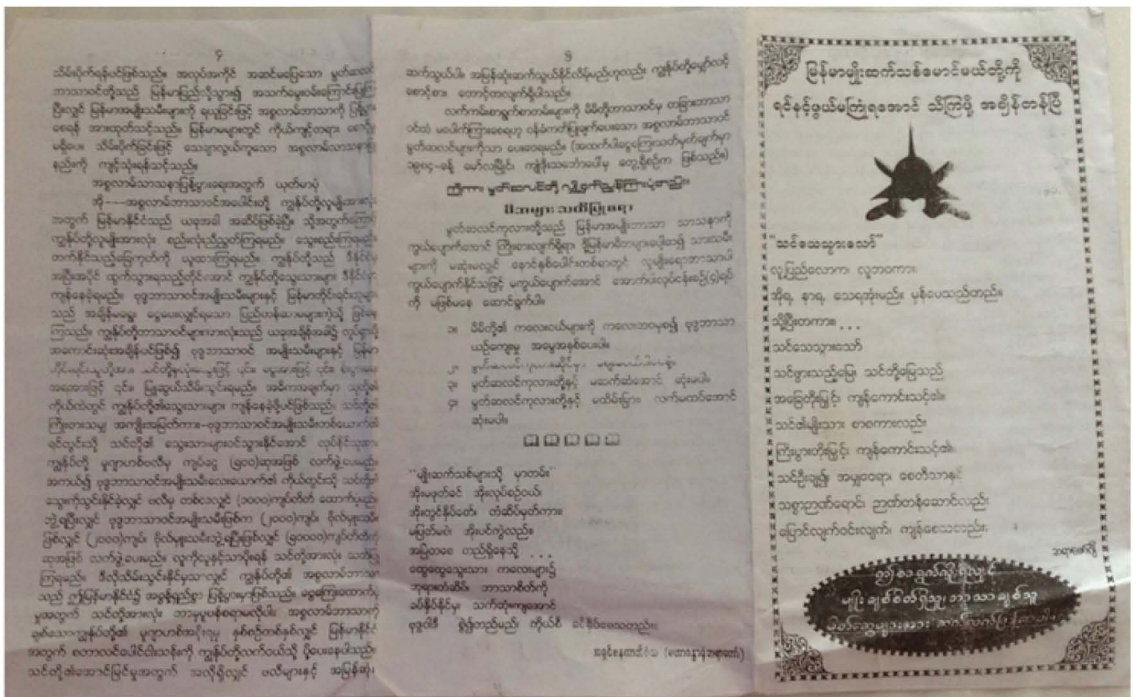
၃.၂.၁ ရခိုင်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပဋိပက္ခများ (၂၀၁၂ ခုနှစ်)

၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ရခိုင်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာအမျိုးသမီး တဦးကို အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အမျိုးသား ၃ ဦးက အဓမ္မပြုကျင့်သတ်ဖြတ်လိုက်ကြောင်း ကောလာဟလ ပျံ့နှံ့ခဲ့ပြီးနောက် ဇွန်လတွင် ရခိုင်၌ ဘတ်စ်ကားပေါ်

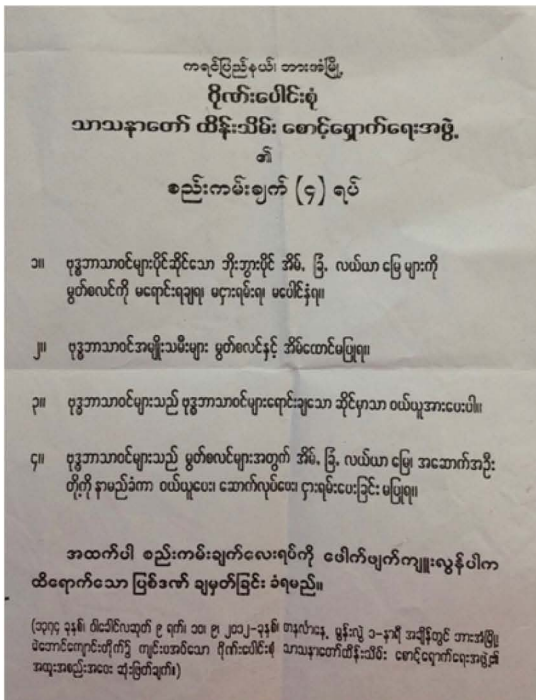
အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမှန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

၂၀၁၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၌ ကရင်၊ ဘားအံမြို့တွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သော လက်ကမ်းစာစောင် (ရင်းမြစ် - Burma Campaign UK, 2013)

၂၀၁၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၌ ကရင်၊ ဘားအံမြို့တွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သော လက်ကမ်းစာစောင် (ရင်းမြစ် - Burma Campaign UK, 2013)

၂၀၁၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၌ ကရင်၊ ဘားအံမြို့
တွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သော လက်ကမ်းစာစောင် (ရင်းမြစ်
- Burma Campaign UK, 2013)

၃.၂.၂ မိတ္ထီလာမြို့အဓိကရုဏ်း (၂၀၁၃ ခုနှစ်)

၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လတွင် မိတ္ထီလာမြို့ရှိ ရွှေဆိုင်၌ အငြင်းပွားမှုဖြစ်ပွားရာမှအဓိကရုဏ်းစတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ မြို့ခံအစ္စလာမ်ဘာသာဝင် ရပ်ကွက်များ ဖျက်ဆီးခံရပြီး အစ္စလာမ် စာသင်ကျောင်းမှ ကျောင်းသားများနှင့် ဆရာအမြောက်အများ အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။

အနည်းဆုံး ၄၄ ဦးသေဆုံးခဲ့ပြီး အစ္စလာမ် ဘာသာဝင် ၁၃၀၀၀ ဝန်းကျင် နေရပ်နှင့် လုပ်ငန်များ ကို စွန့်ခွာခဲ့ကြရသည်။ လုံခြုံရေးများ၏ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ပုံမှာ လုံလောက်မှုမရှိခဲ့ပေ။ ရဲများက ၎င်း တို့ရှေ့တွင် လူများအသတ်ခံနေရသည်ကို ရပ်ကြည့် နေခဲ့ကြကြောင်း မျက်မြင်သက်သေများမှ ပြောကြား ခဲ့သည်။ (International Crisis Group, 2013) (BBC, 2013) (ဂျေဆင်ဇေ၊ 2013)

အတွဲ (၁) ၊ အမှတ် (၁) အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၂၂

မေတ္တာ

အဘွားဘဝသုန္ဒရီ
(အသမာဘဝသုန္ဒရီ)
(အသမာ ဂန္ထဝိဇ္ဇာဘဝသုန္ဒရီ)
ဗြဟ္မစရိယသုန္ဒရီ
မိတ္တီလူမီး

အကြောင်းအရာ

၁။ ကိလေသနဲ့အစားအစာခြေနေသော ဗုဒ္ဓဘာသာပြန်မာများ ဗုဒ္ဓဘာသာ တင်ပြ
လျှောက်ထားပါသည်။ သူများ

(၁) အထက်ပါစီးစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ မိတ္တီလူမီး၊ မှတ်ဆောင်ဘာသာဝင်များသည် ယခင်ကာလထက်
ကမ္ဘာကျားများသည် ကုလားမတို့နှင့် ဗြဟ္မစရိယ လှည့်လည်သွားခြင်းများ၊

(၂) ကုလားမတို့သည် မရိတ်ဘူးသော ကုလားမများပင်မရှိပေ။

(၃) ငှက်ကုလားများ၏ အကြီး/အမဲသေ နှင့်လည်း (ကာလ)ဟုတ်ပါ။ ဝေါဟာရ၊ အစားအစာများ
တက်ရောက်နေခြင်း (မေ့လျော့)

(၄) ဆော့ဒီနိုဗီယံ ဝေါဟာရ၊ ခွေညှိခေါင်းများနှင့် ချေးထားသောဗုဒ္ဓများနှင့် ဗြဟ္မစရိယလူများတွင်
ပြင်/သား/ခေါင်းများကို ပြန်မဟုတ်အထည်ပေါင်းခြင်း၊ အစားအစာနှင့်စေ့စပ်၍ ဝယ်ယူနေခြင်း၊

(၅) ကြည့်သောကြောင့်လည်း ပြန်မဟုတ်ပါ။ (၂)အကြောင်း ဝေါဟာရ ဘာဝနာလှည့် ခေါင်း
ထားခြင်း။

(၆) ထို့အပြင် ကလေးစားသောသော မုန့်၊ အချို့မူ ဆန်းစစ်လျှက်ဆွဲသောများတွင် (ဟာလာ)ဆင်
ပါမူ ကုလားများစားသောက်ရန်ဟူသော ကုလားအစားအစာများပင်မဟုတ်ပါ။

(၇) ဆော့ဒီနိုဗီယံဗုဒ္ဓများသည်ဗုဒ္ဓကို လိုက်/အိမ် ဆောက်ရန်ပစ္စည်းများစားသောက်ဆိုင် (ကုလားဆိုင်)
မှ ဗြဟ္မစရိယဟူသော အာဏာပိုင်ရန်များအား အကြောင်းပြ ခေါင်းချခြင်း။

(၈) ဝိဇ္ဇာပစ္စည်းများသည် အစားအစာတင်ဆက်မှု၊ အာဏာပိုင်ရန်များ (တစ်ခါ)သည် ကုလားများညွှတ်ရွာမှု
ကို မပြင်နိုင်သေးပေ။ဆော့ဒီနိုဗီယံ

(၉) ထိုအကြောင်းကြီးမူသည်တစ်ခုသော အာဏာပိုင်ရန်ကိုသည် ဝေါဟာရဆိုင် စည်းသည်။ အစားအစာ
အစား လိုဝ နှင့်မရှိခြင်း မရှိလှပါ။

(၁၀) ခရီးအကြောင်းသည် ဝေါဟာရများ၏ အာဏာသည် ပြန်မဟုတ်ဘာသာကြီးမူကောင်းထက် သူနဲ့ကံကြီး
မားနေခြင်းကို လိုသားခြင်း။

(၁၁) အစားအစာတို့သည် ဘာသာရေးကို မပျက်စီးစေနိုင်ပါကြောင်း။

(၁၂) နေ့အလိုက် ဝေါဟာရများသော ကုလားထုကြီးအား ပြင်ပဗုဒ္ဓနေရာသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ စီးနင်းစိတ်စား
ခြင်းမရှိ၍ အတိမ်လှိုင်းစားသော ရာဇာဓိပတိများအား တပည့်တော်ကို အားကိုးမရှိစေရန်အတွက်

(၁၃) အထက်ပါစီးစဉ်များက နှစ်စဉ်တော်တော်ပါးပါး

(မိုက်ကီးရာမဲ့ ငုဇ္ဇာတာသာများ)
မိတ္တီလာမြို့။

၂၀၁၃ ခုနှစ် မိတ္ထီလာအဓိကရုဏ်းမတိုင်မီ ဖြန့်ဝေခဲ့
သောစာ (ရင်းမြစ် - Burma Campaign UK , 2013)

အဓိကရုဏ်းကြောင့် မိတ္ထီလာမြို့ရှိ ဗလီတခု
မီးလောင်ကျွမ်းနေပုံ (ရင်းမြစ် - PressReader, 2013)

အဓိကရုဏ်းအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့ရှိ အဆောက်အဦးများ မီးလောင်ကျွမ်းနေပုံ
(ရင်းမြစ် - AUSTRALIA NETWORK NEWS, 2013)

မိတ္ထီလာ အဓိကရုဏ်းအပြီး အခြားမြို့နယ်များတွင်လည်း အဓိကရုဏ်းများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ပဲခူး၊ သာယာဝတီခရိုင်မှ မင်းလှ၊ သာယာဝတီ၊ လက်ပံတန်း၊ စစ်ကွင်း၊ အုတ်ဖို၊ အိုးဘိုကုန်းနဲ့ မိုးညိုမြို့နယ်များတွင်လည်း အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် ညမထွက်ရအမိန့်များ ထုတ်ပြန်ခဲ့ရသည်။ (RFA, 2013) ဧပြီလတွင် ရန်ကုန်မြောက်ဘက် ဥက္ကံမြို့၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဓိကရုဏ်းကြောင့် တဦးသေဆုံး၍ အမြောက်အများ ပြင်းထန်စွာ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ဈေးဆိုင်များနှင့် နေအိမ်အချို့ လုယက်ဖျက်ဆီးခံရပြီး၊ ဗလီ တခု မီးလောင်ပျက်စီးခဲ့သည်။

မေလ ၂ ရက်၌ ကချင် ဖားကန့်မြို့တွင် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ဈေးဆိုင်နှင့် နေအိမ်အများအပြား ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ မေလ၌ လားရှိုးမြို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အဓိကရုဏ်းကြောင့် လူတဦးသေဆုံးကာ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ဈေးဆိုင်နှင့် နေအိမ်အများအပြား လုယက်ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ အဓိကဗလီ၏အစိတ်အပိုင်းအချို့နှင့် အနီးအနားရှိ အစ္စလာမ် မိဘမဲ့စာသင်ကျောင်း မီးလောင်သွားခဲ့သည်။ ရာပေါင်းများစွာသော အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များသည်

ရုန်းဘုန်းကြီးကျောင်းတကျောင်းသို့ ထွက်ပြေးကာ သီတင်းပတ်ပေါင်းများစွာ ခိုလှုံနေထိုင်ခဲ့ကြရသည်။ ဇွန်လတွင် သံတွဲမြို့၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် နေအိမ် ၁၄ လုံးပျက်စီးကာ ညမထွက်ရအမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ရသည်။ ဩဂုတ်လ ၂၄ တွင် စစ်ကိုင်း၊ ကန့်ဘလူမြို့နယ်၊ ရွာတရွာ၌ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့

မိတ္ထီလာမြို့၊ မင်္ဂလာဈေးရုံရပ်ကွက်တွင် အဓိကရုဏ်းကြောင့် မီးလောင်ကျွမ်းနေသော နေအိမ်များနှင့် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ (ရင်းမြစ် - RFA, 2013)

သည်။ (International Crisis Group, 2013) အုတ်သဲကုန်း၊ တပ်ကုန်း၊ ရမည်းသင်းနှင့် အုတ်ကန်တို့တွင်လည်း အကြမ်းဖက်မှုများဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဗလီများ၊ နေအိမ်များနှင့် ဈေးဆိုင်များ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။ (SCHROEDER, n.d.)

၃.၂.၃ မန္တလေးအဓိကရုဏ်း (၂၀၁၄ ခုနှစ်)

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဆိုင်ပိုင်ရှင် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်အမျိုးသား ၂ ဦးက အဓမ္မပြုကျင့်ကြောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းက လိမ်လည်တိုင်တန်းမှုကြောင့် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးအဓိကရုဏ်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ လူနှစ်ဦးသေဆုံးကာ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ ဈေးဆိုင်နှင့် ယာဉ်များ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရပြီး ညမထွက်ရအမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ရသည်။ (RFA, 2014) (RFA, 2014) (RFA, 2014)

၃.၃ အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ (မဘသ)

ရခိုင်နှင့် မိတ္ထီလာအဓိကရုဏ်းများဖြစ်ပွားပြီးနောက် ၂၀၁၃ ခုနှစ် နှစ်လည်ပိုင်းတွင် အမျိုးဘာသာသာသနာ

စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့(မဘသ)ကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့က မျိုးစောင့်ဥပဒေတွင်ပါဝင်သည့် ကိုးကွယ်ခြင်း၊ ဘာသာကူးပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ တလင်တမယားစနစ် ကျင့်သုံးခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် လူဦးရေ တိုးပွားနှုန်း ထိန်းညှိခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ တင်ပြခဲ့သည်။ (RFA, 2014) ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင်ရန်ကုန်မြို့ သုဝဏ္ဏမိုးလုံလေလုံအားကစားရုံတွင် မျိုးစောင့်ဥပဒေ ကြိုဆိုထောက်ခံပွဲတွင် သီတဂူဆရာတော်မှ မိန့်ကြားခဲ့သည်။ (RFA, 2015)

Marga ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကုမ္ပဏီက ဦးဆောင်သည့် ဆောက်လုပ်ရေးစီမံကိန်း ၅ ခုသည် ရွှေတိဂုံဘုရားကို ထိခိုက်နိုင်သောကြောင့် ရပ်တန့်ပေးရန် အတိုက်အခံ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ ဗိသုကာများက ကနဦး တောင်းဆိုခဲ့ကြပြီး မဘသကပါ နောက်ပိုင်းတွင် ပါဝင်တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထို့နောက် စီမံကိန်းအား မရပ်တန့်ပါက တနိုင်ငံလုံးမှ ထောက်ခံသူ ပြည်သူများနှင့် အတူတကွပေါင်း၍ ဆန္ဒထုတ်ဖော်မည်ဟု မဘသက ခြိမ်းခြောက်လိုက်သောအခါ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ဦးသိန်းစိန်အစိုးရက စီမံကိန်းရပ်တန့်ရန် အမိန့်ထုတ်ခဲ့ရသည်။ (လဝီဝမ်, 2015)

ရန်ကုန် မြို့ သုဝဏ္ဏ မိုးလုံလေလုံ အားကစားရုံရှိ မျိုးစောင့်ဥပဒေ ကြိုဆိုထောက်ခံပွဲတွင် သီတဂူဆရာတော်မှ မိန့်ကြားနေပုံ (ရင်းမြစ် - The Irrawaddy, 2015)

ရန်ကုန် မြို့ သုဝဏ္ဏ မိုးလုံလေလုံ အားကစားရုံတွင် ပြုလုပ်သော မျိုးစောင့် ဥပဒေ ကြိုဆိုထောက်ခံပွဲ (ရင်းမြစ် - BBC, 2015(1))

၉၆၉ လှုပ်ရှားမှုသည် အမျိုးဘာသာသာနာကို ကာကွယ်ရန်သာဖြစ်ပြီး ပါတီနိုင်ငံရေးနှင့် ပတ်သက်ခြင်းမရှိကြောင်း လှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်သည့် သံဃာများမှ အစောပိုင်းကာလတွင် ပြောလေ့ရှိခဲ့သည်။ (Htet Min Lwin, n.d.) အမျိုးဘာသာသာနာစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ (ဗဟို) ၏ ပင်မလမ်းစဉ်ဖြစ်သော အမျိုးသားရေးကိစ္စများကိုသာ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မရှိသကဲ့သို့ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်သော မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မဘာသ(ဗဟို)နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း မဘာသ(ဗဟို)၏ သတင်းနှင့် ပြန်ကြားရေးတာဝန်ခံ ဒေါက်တာအရှင်ဓမ္မဝိယက ၂၀၁၅ ခုနှစ်အောက်တိုဘာတွင် မိန့်ကြားခဲ့သည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီကို မဲမပေးရန်၊ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီကိုသာ မဲပေးရန် တနင်္သာရီတိုင်းနဲ့

ဧရာဝတီတိုင်းတို့တွင် လက်ကမ်းစာစောင်များ ဖြန့်ဝေသော လုပ်ရပ်သည် မဘာသ (ဗဟို) ၏ မူဝါဒမဟုတ်ဘဲ မဘာသ အဖွဲ့ဝင်တဦးချင်း၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးခံစားချက်သာဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားခဲ့သည်။ (မြင့်မြင့်ခိုင်, 2015)

သို့သော်လည်း ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အမျိုးဘာသာသာနာနှင့် ပတ်သက်သော မဲဆွယ်စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုများကို တွေ့ရသည်။ မဘာသ အနေဖြင့် ကျောထောက်နောက်ခံ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့မရှိဟု တရားဝင်ပြောဆိုထားသော်လည်း မဘာသ၏ အတွင်းရေးမှူး ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝိမလဗုဒ္ဓိက ၎င်းအနေဖြင့် ဦးသိန်းစိန်အစိုးရကို နောက်ထပ် ရာထူးသက်တမ်း ရစေချင်ကြောင်း၊ မဘာသအဖွဲ့ဝင် သံဃာတော်များသည် မိမိတို့နေရပ်ပြန်ရောက်လျှင် ဒေသခံများအား မည်သူ့ကို မဲထည့်ရမည်ကို ပြောပြပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ပြောကြားမှုများရှိခဲ့သည်။ အတိတ်က စစ်အစိုးရ၏ မကောင်းမှု

ရန်ကုန်မြို့၊ သုဝဏ္ဏ မိုးလုံလေလုံ အားကစားရုံတွင် ပြုလုပ်သော
မျိုးစောင့်ဥပဒေ ကြိုဆိုထောက်ခံပွဲ Source – BBC, 2015

လုပ်ရပ်များကို မေ့ပစ်ရန်လိုအပ်ပြီး လက်ရှိအစိုးရ၏ ကောင်းကျိုး လုပ်ဆောင်နေမှုများကို ထောက်ခံရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ လွှတ်တော်တွင် မဘာသာ၏ အဆိုကို ကန့်ကွက်ပြောဆိုသော လွှတ်တော်အမတ်၏ အမည်ကို မှတ်ထားသင့်ပြီး ၎င်းလွှတ်တော်အမတ်အား မဘာသာအနေဖြင့် ကန့်ကွက်သင့်ကြောင်း ထပ်လောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ (လဝီဝမ်, 2015)

၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ နီးကပ်လာချိန်တွင် မန္တလေးမြို့၌ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် အမျိုးဘာသာ သာသနာကို စောင့်ရှောက်သူ ဟုတ်မဟုတ် မဘာသာ အဖွဲ့က စုံစမ်းလျက်ရှိပြီး မဘာသာဦးဆောင် ဆရာတော် ဦးဝိရသူက တိုင်းပြည်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကာကွယ် မည့် အမျိုးကိုစောင့်ရှောက်မည့်သူများကို ရွေးချယ်

ရန် စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်က တိုက်တွန်း ပြော ကြားခဲ့သည်။ မျိုးစောင့်ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို ပြည်သူ့သိအောင် ထုတ်ပြန် သတိပေးသွားမည်ဟု မဘာသာအဖွဲ့က ကြေညာခဲ့သည်။ မဘာသာ ထောက်ခံသူ တဦးဖြစ်သူ စာရေးဆရာမောင်သွေးချွန်က “တကယ်လို့ NLD နိုင် သွားလို့ရှိရင် NLD သည် ဘင်္ဂလီတွေ ဘက်က ရပ်တည် ခဲ့တဲ့ အစဉ်အလာတွေ ရှိတယ်။ သူတကယ်လို့ အာဏာ ရသွားရင် ဘင်္ဂလီတွေကို နိုင်ငံသား လုပ်ပေးမယ်။ ဒါ မဟုတ်ဘူး။ နိုင်ငံသားဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းပစ်မယ် ဆိုရင် ဗုဒ္ဓဘာသာနဲ့ ရခိုင်ပြည် အတွက်က အာမခံ ချက် ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး” ဟု ပြောခဲ့သည်။ (ထက်နိုင်ဇော်, 2015)

၄

NLD အစိုးရလက်ထက် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများ

၄.၁. NLD အစိုးရနှင့် မဘာသကြားတင်းမာမှုများ

NLD အစိုးရလက်ထက်တွင် အစိုးရနှင့် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများ အထူးသဖြင့် အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ (မဘာသ) ကြားတွင် အားပြိုင်မှုများ၊ တင်းမာမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တိုင်းဝန်ကြီးချုပ် ဦးဖြိုးမင်းသိန်းက မဘာသမလိုအပ်တော့ကြောင်း ၂ ကြိမ်တိတိ ပြောကြားခဲ့သည်။ “နိုင်ငံတော်အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများသည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဖြိုးမင်းသိန်း၏ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နေသော မဘာသအဖွဲ့ကြီး အပေါ် မလိုမုန်းထား ရန်ပြုံးပွားကာ မတရားကြံစည် အားထုတ်နေမှုများကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက် နောက်ဆုံးထားကာ တာဝန်ယူ ဖြေရှင်းပေးရန် လေးနက်စွာ တောင်းဆိုလိုက်သည်” ဟု မဘာသအဖွဲ့

က ဇူလိုင်လ ၇ ရက်တွင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (ဟိန်းကိုစိုး၊ 2016)

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မေလတွင်အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေး မဘာသအဖွဲ့ အစည်း အမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်

ဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်းဥက္ကဋ္ဌဆရာတော် ဦးတိလောကာဘိဝံသနှင့်အတူ တွေ့ရသည့် ရန်ကုန်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်တိုင်းမှူး ဗိုလ်ချုပ်သက်ပုံ (ရင်းမြစ် - Myanmar Now, 2019)

တွေအနေနဲ့ တဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ မဘာသအဖွဲ့အစည်း အမည်ကို မသုံးစွဲရန်၊ မြန်မာတနိုင်ငံလုံးတွင် စိုက်ထူထားသော အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေး မဘာသ အဖွဲ့ဆိုင်းဘုတ်များကို ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့အပြီး ဖြုတ်သိမ်းရန်၊ အဆိုပါအချက်နှစ်ချက်ကို မလိုက်နာသော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါက သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာဥပဒေ ၂၀/၉၀ နှင့် အရေးယူမည်ဖြစ်ပြီး လူပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါက သက်ဆိုင်ရာတည်ဆဲဥပဒေဖြင့် အရေးယူရန် နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့မှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (RFA, 2017)

အဆိုပါထုတ်ပြန်ချက် နောက်ပိုင်းတွင် မဘာသအဖွဲ့သည် ဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်း ဟူ၍ အမည်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ဇွန်လ ၂၅ ရက်တွင် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့များတွင် သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီး သူရဦးအောင်ကိုအား ရာထူးမှ ဖယ်ရှားပေးရေး၊ ဦးဝီရသူကို တရားဟောခွင့်ပြန်ပေးရေးတို့အတွက် အမျိုးသားရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ရဟန်းသံဃာများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်အချို့က တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ (မဘာသ) ကို အသစ်ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် ဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်းဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ညွှန်ကြားချက်များကို မလိမ့်တပတ်လုပ်ထားသည့် အဖွဲ့အစည်းတခုသာ ဖြစ်ပြီး လိုအပ်လာပါက နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က အရေးယူဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်ဟု သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီး သူရဦးအောင်ကိုက ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃ ရက် တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ (PTO, 2017) မဘာသ ဆိုင်းဘုတ်များ လုံးဝဖျက်သိမ်းမည် မဟုတ်ဟု မန္တလေးမဘာသအဖွဲ့မှ ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (THE IRRAWADDY, 2017)

မဘာသအမည်ပြောင်းဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်းအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းသွားမည် မဟုတ်ဟု မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဓမ္မဝိသနာရကိစ္စတအသင်း ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဦးသိန်းအောင်က ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ (ဒေါင်းလူ၊ 2018)

မဘာသ အမည်ပြောင်းဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်းလည်း တရားမဝင်အသင်းသာဖြစ်သည်ဟု သူရဦးအောင်ကိုမှ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်တွင် ထပ်မံပြောကြားခဲ့သည်။ (မိုးမိုး၊ 2018)

ရဟန်းများစောင့်ထိန်းရသည့် ၂၂၇ သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို စောင့်ထိန်းပြီး ရဟန်းသိက္ခာဝါ ၂၀ အထက်ရှိသူကို ဆရာတော်ဟု ခေါ်ထိုက်ကြောင်း၊ သီလသိက္ခာပုဒ်များကို မျက်နှာပြောင်တိုက်ကျူးလွန်နေသော ဒုဿီလ (သီလမဲ့) သူအား ဆရာတော်ဟု မခေါ်ထိုက်ကြောင်း သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၆ ရက်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ထုတ်ပြန်ချက်သည် ဓမ္မဝိနယနှင့် မညီရုံသာမက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်များ၏ စိတ်၌ အသိမှားအမြင်မှားများကိုပင် ဖြစ်ပေါ်စေသောကြောင့် သံဃာထုကိုယ်စားပြင်းပြင်းထန်ထန် ကန့်ကွက်ရှုတ်ချကြောင်း ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်းအဖွဲ့ကြီး၏ နှစ်ပတ်လည်ညီလာခံမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (ဝင်းနန္ဒာ & NAC, 2019)

ထိုညီလာခံသို့ ရန်ကုန်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်တိုင်းမှူး ဗိုလ်ချုပ်သက်ပုံကိုယ်တိုင် အလှူငွေကျပ်သိန်း ၃၀၀ တက်ရောက်လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ညီလာခံတက်ရောက်သူ သံဃာအပါး ၁၀၀၀ ခန့်အတွက် နေ့ဆွမ်းကို အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုဖမ်းဝရမ်းထုတ်ခံထားရပြီး ရှောင်တိမ်းနေသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ဦးစိုးထွန်းရှိန်က တာဝန်ယူလှူဒါန်းသည်ဟု တရားဝင်ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ (ဝင်းနန္ဒာ & NAC, 2019) စစ်တပ်၏ လှူဒါန်းမှုကို သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အမည်မတပ်ဘဲ ဝေဖန်ခဲ့သည်။ “နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က တရားမဝင်ဟု သတ်မှတ်ထားသော အဖွဲ့ထံ အဖွဲ့အစည်းကြီးတခုမှ ငွေကျပ်သိန်း ၃၀၀ လှူဒါန်းခဲ့ခြင်းသည် နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆန့်ကျင်ရာရောက်သော လုပ်ရပ်တခုဖြစ်ကြောင်း အများပြည်သူက ရှုမြင်ကြပါသည်” ဟု ဇွန်လ ၂၇ ရက် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ပါရှိခဲ့သည်။ (Myanmar Now, 2019)

အင်းဒင်ရွာတွင် စစ်တပ်မှ ရိုဟင်ဂျာအမျိုးသား ၁၀ ဦးကို လက်ပြန်ကြိုးတပ်ပြီး ခူးထောက်ခိုင်းထားပုံ (ရင်းမြစ် - Arab News, 2017)

၄.၂ ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် စစ်တပ်၏ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု (၂၀၁၇ ခုနှစ်)

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာတွင် Arakan Rohingya Salvation Army အဖွဲ့သည် ရဲကင်းစခန်းကို တိုက်ခိုက်ပြီးနောက် မြန်မာစစ်တပ်မှ နယ်မြေရှင်းလင်းရေး ပြုလုပ်ရာတွင် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းနှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်။ ကျေးရွာများမီးရှို့ခံရပြီး ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးများစွာ သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသည့်အပြင် ရိုဟင်ဂျာ အမျိုးသမီးများစွာ အဓမ္မပြုကျင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်တွင် ရိုဟင်ဂျာပေါင်း ၈ သိန်းနီးပါး နေရပ်ကို စွန့်ခွာခဲ့ကြရသည်။ (*Documentation of Atrocities in Northern Rakhine State, 2003*)

၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံကို ဂမ်ဘီယာ နိုင်ငံမှ နိုင်ငံတကာတရားရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ပြီး နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် မှသွားရောက်ဖြေရှင်းခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က အများစုသော

လူထုသည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းဆိုခဲ့ကြပြီး စစ်တပ်၏ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်ကို ကာကွယ်ပေးခဲ့သော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဘက်မှ ရပ်တည်ခဲ့ကြသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် လူထု၏ အမြင်နှင့် ရပ်တည်ချက်များ ပြောင်းလဲလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

၄.၃ တောင်ဒဂုံတွင် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး အဓိကရုဏ်းဖြစ်စေရန် လှုံ့ဆော်မှု (၂၀၁၉ ခုနှစ်)

၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလတွင် တောင်ဒဂုံမြို့နယ်ရှိ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ ဝတ်ပြုသည့် အဆောက်အအုံများကို လူအင်အား ၁၀၀ ကျော်ဖြင့် ဖြိုချရန် ကြိုးပမ်းရာတွင် အခြေခံလူတန်းစားဘဝမြင့်မားရေးပါတီမှ မိုက်ကယ်ကျော်မြင့်က ဦးဆောင်လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ (*Myanmar Now, 2019*)

၄.၄ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအပြီးအမျိုးသားရေးအင်အားစုများ၏လှုပ်ရှားမှုများ

၄.၄.၁ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အမျိုးသားရေး/ဘာသာရေး လှုပ်ရှားမှုများ

စဉ်	တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည့် နိုင်ငံရေးပါတီများ		
၁	ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးသန်းဌေး
၂	တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ	အတွင်းရေးမှူး	ဦးဟိုက်ထွေး
၃	အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီပါတီသစ်	တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး	ဦးနောင်မိုး
၄	အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးသိန်းညွန့်
၅	ခေတ်သစ်ပြည်သူပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဒေါက်တာ နေလင်းလတ်
၆	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အင်အားစုပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးထွန်းအောင်ကျော်
၇	ပြည်သူ့ရှေ့ဆောင်ပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးခင်မောင်ဆွေ
၈	အမျိုးသားနိုင်ငံရေးမဟာမိတ်များအဖွဲ့ချုပ်	ဥက္ကဋ္ဌ	ဒေါက်တာ ဒေါ်သက်သက်ခိုင်
၉	အင်းအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးသိမ်းကြည်
၁၀	ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ(မြန်မာ)	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ	ဦးဝင်းမြင့်
၁၁	လီဆူအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ(ဒူးလေးပါတီ)	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးတင်ဆွေ
၁၂	ကရင်အမျိုးသားဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးရွှေမင်း(ခ)ဆီဖာလာလူ
၁၃	ကယားပြည်နယ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးစောထွန်းကြည်
၁၄	ဝံသာနုဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးစိုးရယ်
၁၅	" ဝ " အမျိုးသားပါတီ	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ	ဒေါ်နန်းရွှေကြာ
၁၆	ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ် (PNO) ပါတီ	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ	ဦးရန်ကျော်
၁၇	ဒီမိုကရေစီနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးပါတီ	ယာယီ ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးခွန်မောင်သောင်း
၁၈	မြို့တိုင်းရင်းသားဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ	ဦးမျိုးညွန့်
၁၉	ရခိုင်ပြည်နယ်အမျိုးသားအင်အားစုပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးကျော်ထွန်းခိုင်
၂၀	ခေတ်သစ်ပြည်ထောင်စုပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးအေးကြိုင်
၂၁	ဗမာပြည်သူပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးအောင်သန်း
၂၂	မကွေးပြည်နယ်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးအောင်သန်းတင်
၂၃	ကိုးကန့်ဒီမိုကရေစီနှင့် ညီညွတ်ရေးပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဒေါ်စန္ဒာဦး
၂၄	မြန်မာနိုင်ငံတောင်သူလယ်သမား၊ အလုပ်သမားပြည်သူပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးထွန်းနိုင်
၂၅	၈၈ မျိုးဆက်ဒီမိုကရေစီပါတီ	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ	ဦးအောင်မျိုးခိုင်
၂၆	လူထုပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးသောင်းဦး
၂၇	မြန်မာပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးပီစီပြည်ဟိန်း(ခ)ဦးမျိုးမင်းထွန်း
၂၈	ပြည်သူ့အလုပ်သမားပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးဌေးကျော်
၂၉	ပြည်သူ့အကျိုးပြု ကျောင်းသားများပါတီ	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ	ဦးကျော်ဝင်း
၃၀	ပြည်သူ့အင်အားပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဒေါ်ခင်စန်းမူ
၃၁	ပြည်ထောင်စုလယ်သမား၊ အလုပ်သမား အင်အားစုပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးဌေးအောင်
၃၂	အမျိုးသားတိုးတက်မြင့်မားရေးပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးမင်းသူ
၃၃	မြန်မာနိုင်ငံတောင်သူလယ်သမား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးကျော်စိန်
၃၄	အခြေခံလူတန်းစားဘဝမြှင့်တင်ရေးပါတီ	အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး	ဦးကျော်မြင့်(ခ)ပိုင်ကယ်ကျော်မြင့်

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သော နိုင်ငံရေးပါတီများ (ရင်းမြစ် - Myanmar Now, 2020)

၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ဩဂုတ်လတွင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီ ၃၄ ခု တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ (LNL & PTO, 2020) ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုပြုလုပ်ရာတွင် လူမျိုး၊ ဘာသာကို အခြေခံ၍ မဲဆွယ်စည်းရုံးသည့် ဖြစ်စဉ်များရှိခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP) ၏ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး မြင်းခြံခရိုင်၊ နွားထိုးကြီးမြို့နယ်အတွင်းရှိကျေးရွာများတွင် မဲဆွယ်

ရာ၌ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို 'အင်္ဂလိပ်၏ ကျွန်မယား'၊ NLD ပါတီသည်လည်း 'သာသနာဖျက်ပါတီ' ဟု ဆိုသော လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးပုတ်ခတ်သည့် စကားလုံးများပါသည့် သီချင်းဖွင့်ကာ မဲဆွယ်သည့်အတွက် NLD ပါတီဝင်များက တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ (LNL & MM, 2020)

“ကျွန်တော့်ဇနီး၊သားသမီးတွေ ဒီလိုလူတွေဟာ စီးပွားရေးသောင်းကျန်းနေတဲ့လူတွေလား။”

အခွင့်အရေးတွေ မတရားယူထားတဲ့လူတွေလား။ ဘယ်လိုသွေးမျိုးတွေပါနေသလဲ။ ကုလားတွေပါနေသလား၊ တရုတ်တွေပါနေသလား စသည်အားဖြင့်ပေါ့နော်၊ တခြားနိုင်ငံခြားက သွေးရောတာရှိလား” ဟု နေပြည်တော် ဇေယျာသီရိမြို့နယ်အတွင်း မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆင်းရာတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးသန်းဌေးက မိသားစုတွင် သွေးနှောမပါကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ (LNL & MM, 2020)

“ခင်ဗျားတို့ သိဖို့က ၂၀၁၀ မှာ ၃ ယောက် ထည့်ခဲ့တဲ့ ပါတီနဲ့ အခု ၂၀၂၀ မှာ တင်ဖို့ ၄၂ ယောက် ၆၂ ယောက်ထည့်တယ်ဆိုတဲ့ ပါတီအဲဒီနှစ်ခုကို ချိန်ထိုးပြီးတော့မှ သုံးသပ်ကြည့်၊ အတိအကျပြောမယ်။ ပန်းဘဲတန်းမဲဆန္ဒနယ်မှာ စည်သူမောင်ဆိုတဲ့ ကုလားလေး။ အဲဒါမျိုးတွေထည့်တာ ၄၂ ယောက်ရှိတယ်။ မိဘပြည်သူတွေ ဘယ်ပါတီဘက်က ရပ်မလဲ” ဟု ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ဦးမောင်မြင့်က မင်းကင်းမြို့နယ် ဥယျာဉ်မကျေးရွာတွင် မဲဆွယ်စည်းရုံးရာ၌ ဟောပြောခဲ့သည်။ (KM, 2020)

အောက်တိုဘာ ၂၂ ရက်တွင် မင်းကင်းမြို့နယ်အတွင်း လှည့်လည်ခဲ့သည့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ ယာဉ်တန်းတွင် လိုက်ပါလာသူများက “ဘာသာသာသနာ တည်မြဲရေး ပြည်ခိုင်ဖြိုးကို တို့မဲပေး၊ ဘာသာသာသနာ တည်မြဲဖို့ ပြည်ခိုင်ဖြိုးကို မဲပေးစို့” ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် “တို့လူမျိုး တို့ဘာသာကို အပျောက်မခံဘူးဟေ့၊ ပြည်ခိုင်ဖြိုးနိုင်မှ ဖြစ်မည် အမျိုးဖျက်တစုကို တိုက်ထုတ်ရမည်၊ တို့ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးအတွက် တို့မဲပေးမည်၊ တို့သာသနာ မပျောက်ပျက်ဖို့ရည် ပြည်ခိုင်ဖြိုးကို မဲပေးကြပါမည်” စာသားများ ပါဝင်သော ‘ခြင်္သေ့ဟိန်းသံ’ သီချင်းဖွင့်ကာ အင်အားပြခဲ့သည်။ (KM, 2020)

“စစ်သားလစာစားပြီး တိုင်းပြည်ကို အမုန်းခံပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နေတဲ့ စစ်သားတွေကို ခင်ဗျားတို့က ဘုရားလိုတောင် ကိုးကွယ်ရမယ်” ဟု ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ဦးဝိရသူမှ ပြောကြားခဲ့သည်။ (Myanmar Now, 2021) ၂၀၁၉ မေလတွင် ပုဒ်မ ၁၂၄-က ဖြင့် ဖမ်းဝရမ်းထုတ်ခံထားရပြီး ၁ နှစ်ကျော် ကြာ

ပုန်းအောင်းနေသည့် ဦးဝိရသူသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၂ ရက်တွင် လာရောက် အဖမ်းခံခဲ့ပြီး အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများက လာရောက်ဝန်းရံခဲ့ကြသည်။ လာရောက်ဝန်းရံသူ ဦးပါမောက္ခက “ဦးဝိရသူကို ဖမ်းဆီးခြင်းဟာ သာသနာကို ထောင်ချခြင်း၊ သာသနာကို ချိုးနှိမ်ခြင်းသာဖြစ်တယ်။ ၂၀၂၀ မဲပေးတဲ့အခါမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကို ချိုးမြှောက်မယ့်၊ အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာတော်ကို ချိုးမြှောက်မယ့် အဖွဲ့အစည်း၊ လွှတ်တော် အမတ်လောင်းတွေကို အဓိကထား ရွေးချယ်ပါလို့ ဆရာတော် ဦးဝိရသူ ခုနတုန်းက ပြောသွားပါတယ်” ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ (အာကာစီး, 2020) နိုဝင်ဘာ ၃ ရက်တွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလှည်းကူးမြို့နှင့် မန္တလေးမြို့များတွင် ‘အမျိုးဘာသာ သာသနာ စောင့်ရှောက်ပါ’ စာတမ်းဝတ်ဆင်ထားသူ အချို့က ‘အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာစောင့်ရှောက်သူကို မဲပေးကြမည်’ ဆိုသော လက်ကမ်းစာစောင်များနှင့် စတစ်ကာများ လိုက်လံဝေငှသည့် လှုပ်ရှားမှုကို တပြိုင်နက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ (ZYM & KNW, 2020)

အမျိုးသားနိုင်ငံရေးဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပြီး အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုဦးတည်ချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော ရဋ္ဌပါလအသင်း ဥက္ကဋ္ဌလည်းဖြစ်သည့် ဦးစိုးမောင်က ၎င်း၏မဲဆန္ဒနယ်ဖြစ်သော မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ရေစကြိုမြို့နယ်အတွင်း မဲဆွယ်စည်းရုံးရာ၌ အစ္စလာမ်ဘာသာရေးပူးပေါင်းအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် (OIC) သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများကို အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များက လက်ထပ်နိုင်ရန် ငွေကြေးထောက်ပံ့နေသည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ဦးစိုးမောင်က “ကျုပ်တို့ တိုင်းရင်းသားတွေကျတော့ (ကိုဗစ်ထောက်ပံ့ကြေး) ၂၀,၀၀၀ ပေးပြီး ကုလားမွတ်စလင်ကျ ၈၀၀,၀၀၀ (ကျပ် ၈ သိန်း) ပေးပါတယ်။ သိလား အဲဒါ။ မယုံရင် စုံစမ်းလိုက်ပါ” ဟုလည်း ထည့်သွင်း ဟောပြောခဲ့သည်။ ဟောပြောပွဲကို ဦးဆောင်စည်းရုံးခဲ့သူ ဘုရားဂေါပကအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်ထွန်းကလည်း NLD ပါတီကြောင့် ၂၀၂၅ တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် မွတ်စလင်နိုင်ငံဖြစ်တော့မည်

ဖြစ်ကြောင်း၊ အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာကိုစောင့်ရှောက်သည့် ဦးစိုးမောင်၏ပါတီကို မဲပေးရန်လိုကြောင်း ဟောပြောခဲ့သည်။ (KM, 2020)

ပင်းတယမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတရားပွဲများတွင် ဘုန်းတော်ကြီးများက အနိုင်ရပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ အမတ် ဦးအာကာလင်းအတွက် မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ပြိုင်ဘက်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းသည် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တဦးနှင့် အိမ်ထောင်ပြုထားပြီး ၎င်းသာ အနိုင်ရရှိသွားပါက ဒိဋ္ဌိပြဿနာ၊ အယူလွဲသည့် ပြဿနာများပေါ်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကိုယ့်ဒေသကို အုပ်ချုပ်မယ့်၊ စီမံမယ့်သူဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ကိုယ်လူမျိုးရဲ့ အကျိုးကို ရှေးရှုမယ့်၊ တခြားသောဘာသာရဲ့ အထောက်အပံ့ကို ယူမထားတဲ့သူဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးကြောင်း NLD ပါတီ၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာကို ဦးတည်ပြောဆိုမှုများပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ (CT, 2020)

၄.၄.၂ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုများ

ထို့အပြင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ထောက်ခံသူများနှင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီဝန်းရံသူများကြား ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၁၀ ရက်တွင် လူအင်အားထောင်ချီပါသည့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီဝန်းရံသူများ၏ မဲဆွယ်ယာဉ်တန်းသည် တာဝကွေးရွာသို့ ဖြတ်သန်းသွားစဉ် ရွာအတွင်းရှိ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ထောက်ခံသူ ဒေသခံအချို့နှင့် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများ ရှိခဲ့သည်။ (Myanmar Now, 2020) အောက်တိုဘာ ၂၂ ရက်၌ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ကန့်ဘလူမြို့နယ် ကာဘိုးကျေးရွာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပဋိပက္ခအတွင်း ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီထောက်ခံသူများ၏ ရိုက်နှက်မှုကြောင့် NLD အင်္ဂါဝတ်ဆင်ထားသော လူ ၁ ဦး သေဆုံးခဲ့ပြီး နေအိမ် ၁ လုံးနှင့် ယာဉ်အချို့ ပျက်စီးခဲ့သည်။ (KNW, 2020)

၄.၄.၃ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အပေါ် ကန့်ကွက်မှုနှင့် ဆန္ဒပြမှုများ

မတူညီသောနိုင်ငံရေးပါတီများကို ကိုယ်စားပြုပြီး ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည့် အမျိုးသားရေးကြွေးကြော်သူ ၂၃၀ ခန့်ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အနက် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီမှာ တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်အသီးသီးရှိ လွှတ်တော်နေရာ ၁,၁၁၇ အနက် ၇၁ နေရာ အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီး ကျန်ပါတီအားလုံးမှာ တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်အသီးသီးတွင် တနေရာမျှ အနိုင်မရခဲ့ပါ။ (KM, 2020) ရွေးကောက်ပွဲအပြီးနှင့် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်စဉ်ကြားကာလတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ၏ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အပေါ် ကန့်ကွက်မှုများ၊ မြန်မာစစ်တပ်၏ ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် ဝေဖန်မှုများနှင့် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများ၊ တပ်မတော်နှင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီထောက်ခံသူများ၏ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ ဆန္ဒပြမှုများကို ဆက်တိုက်တွေ့လာရသည်။

နိုဝင်ဘာ ၈ ရက် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ မဲပေးအပြီးတွင် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လက်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်း ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် မင်းအောင်လှိုင်မှ ပြောကြားခဲ့သည်။ (LNL & MM, 2020) ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသည် တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုဖြစ်သည့်အတွက် USDP က အသိအမှတ်မပြုကြောင်း ရန်ကုန်တိုင်း ကြံ့ခိုင်ရေးနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ တာဝန်ရှိသူများက နိုဝင်ဘာ ၁၁ ရက်သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က တပ်မတော်နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုအဖြစ် ဆုံးဖြတ်လည်ကျင်းပပေးရန် ရန်ကုန်တိုင်း ကြံ့ခိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ၏ ရန်ကုန်တိုင်း အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် ဒေါ်မိုးမိုးအေးက တောင်းဆိုခဲ့သည်။ (အောင်သိင်္ခ & ဝေယံမိုးမြင့်, 2020)

နိုဝင်ဘာ ၁၀ ရက်က လှည်းကူးမြို့နယ် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ရုံးရှေ့တွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုး

ပါတီဝင်များနှင့် ဝန်းရံသူ ၇၀ ခန့်က “ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် ဦးမင်းအောင်လှိုင် ကူညီပါ။ ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်ကနေတစ်ဆင့် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကို အမြန်ဆုံး ဆောင်ရွက်ပေးစေချင်ပါတယ်” ဟု ကြွေးကြော်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ နိုဝင်ဘာ ၁၁ ရက်၌ နေပြည်တော်ရှိပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ရုံးရှေ့တွင် လူအချို့က ရွေးကောက်ပွဲတရား မျှတမှု မရှိဟုဆိုကာ ဆန္ဒပြတောင်းဆိုခဲ့သည်။ (PTO & ZYM, 2020) (သက်စုအောင် & သီဟထွန်း, 2020) နိုဝင်ဘာ ၁၅ ရက်တွင် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို အယုံအကြည်မရှိကြောင်း နှင့် ကိုဗစ်ထောက်ပံ့ကြေးဖြင့် မဲဝယ်သည်ဟု ဆိုကာ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီကိုအားပေး ထောက်ခံသူများက နေပြည်တော်တွင် ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ (MM, 2020) (သီဟထွန်း, 2020) နိုဝင်ဘာ ၂၀ ရက်တွင် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် ကို ကန့်ကွက်ကြောင်း ဆန္ဒပြပွဲကို အင်းစိန်မြို့နယ် ဘောလုံးကွင်းတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီဝန်းရံသူများမှ ထပ်မံပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဆန္ဒပြပွဲဦးဆောင်သူ ဦးထင်ကျော်က ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ပြည်ပဩဇာခံ ဖြစ်နေ၍ ဗိုလ်ချုပ်ပြောသော ဖာနိုင်ငံဖြစ်နေကြောင်း

ပြောကြားခဲ့သည်။ (PTAA, 2020)

နိုဝင်ဘာ ၂၅ ရက်တွင်ကြံ့ခိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ နှင့် မိတ်ဖက်နိုင်ငံရေးပါတီ ၁၈ ပါတီက ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို အရေးယူပေးရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ အိတ်ဖွင့်ပေးစာပေးပို့ ခဲ့သည်။ (RFA, 2020) “ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အကြီးဆုံး က နိုင်ငံတော်သမ္မတပဲ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတကို တိုင်တည်ပြီးတော့ စာတင်တယ်။ ဘာမှပြန်မလာဘူး။ ပြန်မလာဘူးဆိုတော့ ဥပဒေဘောင်အတွင်းက တဆုံးတစ ကျွန်တော်တို့ လုပ်ပါမယ်။ ဘာဆိုတာ တော့ ကျွန်တော်တို့ မပြောပါရစေနဲ့” ဟု နိုဝင်ဘာ ၂၆ ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ပြုလုပ်သည့် သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင် လက်ရှိပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ ယာယီဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသူ ဦးခင်ရီက ပြောကြားခဲ့သည်။ (NLN, 2020)

တပ်မတော်သားများနှင့် တပ်မိသားစုဝင် များ မဲပေးခဲ့သော ၂၁၈ မြို့နယ်ရှိ တပ်ပြင်ပမဲရုံများမှ ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်စဉ်များကို ပြန်လည်စိစစ်စုံစမ်း စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်နေကြောင်း နိုဝင်ဘာ ၂၇ ရက် တွင် စစ်တပ်က ပြောကြားခဲ့သည်။ (အောင်သိင်္ခ, 2020)

ရန်ကုန်မြို့တွင် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ ဆန္ဒပြမှုများ (ရင်းမြစ် - Myanmar Pressphoto Agency, 2020)

ရန်ကုန်မြို့တွင် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ ဆန္ဒပြမှုများ
(ရင်းမြစ် - Myanmar Pressphoto Agency, 2020)

အခြေခံလူတန်းစားဘဝမြင့်မားရေးပါတီ (YDP) က ဦးဆောင်ကာ ဒီဇင်ဘာ ၂၈ ရက်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် တပ်မတော်ကို ထောက်ခံကြောင်း ဆန္ဒပြပွဲတွင် “ပြည်ပ ပထွေးမျှော် ဖအေတော်ချင်သူများ ချေမှုန်းကြ၊ ချေမှုန်းကြ”၊ “တိုင်းပြည် သိက္ခာကျအောင် မဲခိုးသူ ဒို့ရန်သူ ဒို့ရန်သူ” စသည့် ဆိုင်းဘုတ်များကို ဆောင်ကြွေးကြော်လှက်ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသည်။ “ကျွန်မတို့ပြည်သူတွေက နိုင်ငံတော်ကို ကာကွယ်ဖို့ လိုအပ်လာရင် တပ်မတော်နဲ့အတူ လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ အဆင်သင့်ရှိမနေဘူးလား” ဟု ဒေါ်မျိုးမျိုးခိုင်က မေးခွန်းထုတ်ခဲ့ရာတွင် ဆန္ဒပြပွဲတွင် လိုက်ပါလာသူများက တပ်မတော်တံဆိပ်ပါ အလံများကို ဂွေ့ယမ်းကာ “အဆင်သင့်ရှိပါတယ်” ဟု သံပြိုင်အော်ဟစ်ခဲ့ကြသည်။ ဆန္ဒပြပွဲတွင် မျိုးချစ်မြန်မာရဟန်းတော်များကွန်ရက်ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်ဦးပညာဝံသ အပါအဝင် သံဃာအပါး ၂၀ ခန့် လည်း လာရောက် ဝန်းရံခဲ့ကြသည်။ (PTO & HMPY, 2020) ခန္တီ၊ ပျော်ဘွယ်၊ မိတ္ထီလာ၊ မြင်းခြံ၊ အင်းစိန်၊ ပုသိမ်မြို့များတွင် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြမှုများနှင့် တပ်မတော်ထောက်ခံပွဲများ ဆက်တိုက်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ (ခန္တီမာန်, 2020) (RFA, 2021) (အေးချမ်းသူ, 2021) (အောင်သိင်္ခီ, 2021) (စိုးသိမ်း, 2021)

၄.၄.၄ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုများ

ဧရာဝတီ၊ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်၊ တကုန်းကြီးကျေးရွာတွင် ပထမဆုံးအကြိမ် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီက ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရပြီးနောက် အကျွေးအမွေးဖြင့် အောင်ပွဲခံခဲ့ရာ ကြံ့ခိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီဝန်းရံသူဟု ယူဆရသူများက အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ပါတီဝင်အမျိုးသားကို ကျောက်ခဲဖြင့် ဝိုင်းဝန်းထုနှက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ (YZT, 2020)

မင်းကင်းမြို့နယ်တွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက ရှုံးနိမ့်ပြီးနောက် တောင်ဖြူရွာတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီထောက်ခံသူ ၂၀ ကျော်ခန့်က တုတ်ဓားများကို ဆောင်ကာ တစ်တစ်ခွခွ ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းခြင်း၊ ရမ်းကားခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ (KM, 2020b)

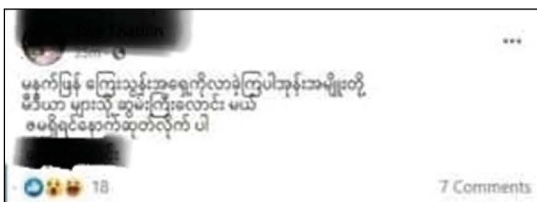
နီဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်တွင် ကျောက်မဲမြို့နယ် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌ၏ နေအိမ် သေနတ်နှင့် ပစ်ခတ်ခံခဲ့ရသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် အမျိုးသားလွှတ်တော် အမှတ်(၁) နေရာအတွက် အနိုင်ရခဲ့သော NLD ပါတီ၏ ကိုယ်စားလှယ် ဦးထိုက်ဇော်သည် နီဝင်ဘာ ၂၁ ရက်တွင် သေနတ်နဲ့ ပစ်ခတ်ခံရပြီး သေဆုံးခဲ့သည်။ (RFA, 2020a)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရွှေတိဂုံဘုရားအရှေ့ဘက်မုခ်တွင် ပြုလုပ်သော တပ်မတော်ထောက်ခံပွဲတွင် ပါဝင်သူများမှ ပြည်သူတစ်ဦးကို တိုက်ခိုက်နေပုံ (ရင်းမြစ် - Myanmar Now, 2021)

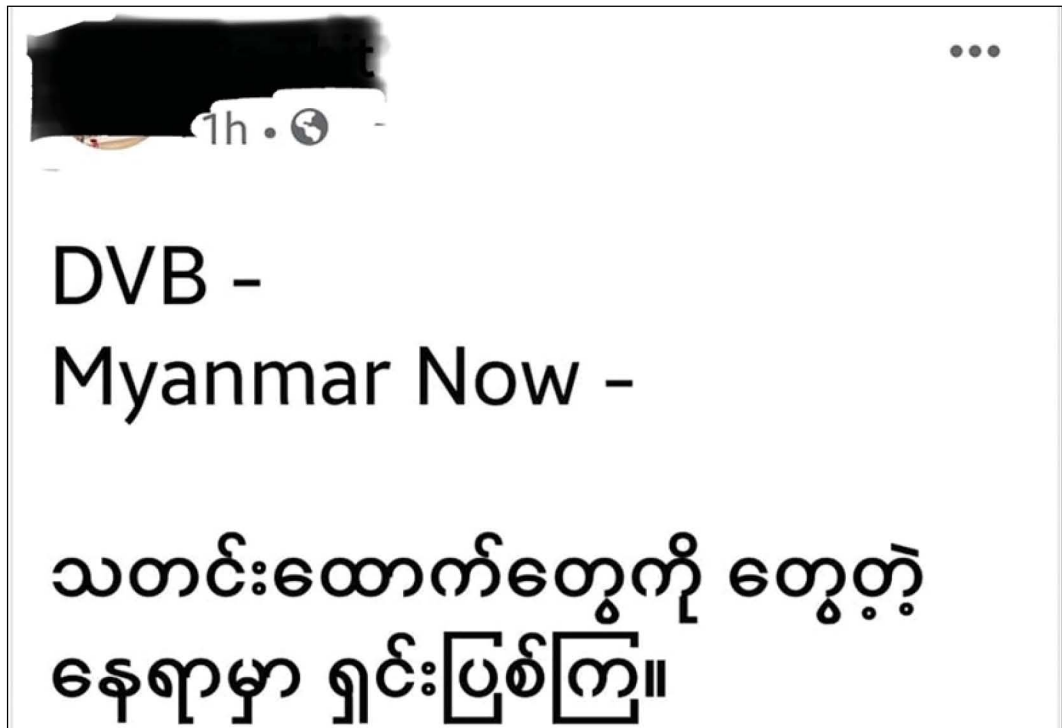
၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရက်တွင် လူ ၂၀၀ ကျော်ပါဝင်ခဲ့သော တပ်မတော်ထောက်ခံကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို ကန့်ကွက်ကြောင်း ဆန္ဒပြပွဲတွင် ပါဝင်သူများ၏ ရိုက်နှက်မှုကြောင့် အမျိုးသားနှစ်ဦး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ (CT, 2021) သတင်းထောက်အမျိုးသမီးတဦး တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရပြီး အဆိုပါသတင်းကိုဖော်ပြသော သတင်းဌာနတချို့နှင့် သတင်းသမားများကို ခြိမ်းခြောက်သည့် စာသားများ လူမှုကွန်ရက်တွင် ပျံ့နှံ့လာခဲ့သည်။ (ဇာဏီထွက်၊ 2021)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများမှ သတင်းမီဒီယာများကို လူမှုကွန်ယက်မှခြိမ်းခြောက်မှုများ (ရင်းမြစ် - True News, 2021)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများမှ သတင်းမီဒီယာများကို လူမှုကွန်ယက်မှခြိမ်းခြောက်မှုများ(ရင်းမြစ် - True News, 2021)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများမှ သတင်းမီဒီယာများကို လူမှုကွန်ယက်မှ ခြိမ်းခြောက်မှုများ (ရင်းမြစ် - မျက်မှောက်ခေတ်၊ 2021)

စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက်

အမျိုးသားရေးအင်အားစု၏လားရာ

စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဦးလှဆွေ၊ မိုက်ကယ်ကျော်မြင့်နှင့် ဦးဝိရသူအပါအဝင် အကျဉ်းကျ နေသော စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေးသမားများကို စစ်ကောင်စီမှ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်များ ပေးခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း စစ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ မင်းအောင်လှိုင်သည် မာသဦးဆောင်ဆရာတော်တပါး ဖြစ်သူ ဘားအံမြို့၊ ဇွဲကပင်ကျောင်းတိုက်ရှိ ဘဒ္ဒန္တကဝိဓဇနှင့် မာသအထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ မြစေတီကျောင်းဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝိမလဗုဒ္ဓိတို့ကို သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ (Myanmar Now, 2021a) ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ အာဏာသိမ်းမှုနှစ်ပတ်လည်နေ့တွင် စစ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ မင်းအောင်လှိုင်က မာသ

ကဲ့သို့ဘာသာ၊ သာသနာစောင့်ရှောက်ရေးနှင့်ပရဟိတ တွဲဖက်ဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းများကို NLD အစိုးရ လက်ထက်တွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍ ဖျက်သိမ်းခဲ့ကြောင်း ပြစ်တင်ပြောဆိုခဲ့သည်။ NLD အစိုးရလက်ထက်တွင် ဘာသာ၊ သာသနာ ဆုတ်ယုတ် ခဲ့ပြီး မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုမှာလည်း စိုးရိမ်ရေမှတ်အထိ မြင့်တက်သွားခဲ့ကြောင်းလည်း ဝေဖန်ပြောဆိုခဲ့သည်။ (Myanmar Now, 2022) စစ်ကောင်စီမှ မာသကို

စစ်အာဏာရှင်ကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြနေသော သံဃာတော်များ (ရင်းမြစ် - Myanmar Now)

ဦးဆောင်ခဲ့သော အင်းစိန်ရွာမဆရာတော် ဦးတိလောကကို သာသနာတော်ဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်ဆုံးဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ (ဉာဏ်နိုင်လင်း, 2022) တဘက်တွင်လည်း စစ်အာဏာရှင်ကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြနေသော သံဃာတော်များကို ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်အကျဉ်းချလျက် ရှိသည်။ (Myanmar Now, 2021c)

၅.၁ စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲများ

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၉ ရက်တွင် စစ်အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြပွဲများကို တန်ပြန်သည့်အနေဖြင့်စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့်အမျိုးသားရေးသမားများမှ ဆန္ဒပြလှုပ်ရှားမှုများကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ စစ်တပ်ထောက်ခံကြောင်း ဆန္ဒပြသူများသည် တုတ်၊ ဓားများယူဆောင်လာကြပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြသူများကို ရန်ရှာရန်စုမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ (RFA, 2021b) ဖေဖော်ဝါရီ ၂၅

ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ တပ်မတော် ထောက်ခံပွဲတွင် ပါဝင်သူအချို့က စစ်အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြသူများကို တုတ်၊ ဓား၊ လက်နက်များဖြင့် ရန်ပြုတိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဓားထိုးခံရသူတဦးအပါအဝင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများရှိခဲ့ပြီး ကားအချို့ ပျက်စီးခဲ့သည်။ (တင်အောင်ခိုင်, 2021) (ခင်မောင်စိုး, 2021) ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ၊ အာဆီယံအစည်းအဝေး မတိုင်မီတွင် စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲများကို နိုင်ငံအနှံ့ တပြိုင်နက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ (Myanmar Now, 2021d) (RFA, 2021c) တပ်ထောက်ခံပွဲတွင် ပါဝင်ရန် ဖိအားပေးခြိမ်းခြောက်မှုများ၊ ငွေကြေးဖြင့် မက်လုံးပေးစည်းရုံးမှုများလည်း ရှိခဲ့သည်။ အောက်တိုဘာ ၂၅ ရက်၊ မန္တလေးမြို့တပ်ထောက်ခံပွဲတွင် စစ်တပ်ထောက်ခံသူ မိုက်ကယ်ကျော်မြင့်က ဟောပြောခဲ့ပြီး အောက်တိုဘာ ၂၆ ရက်၊ မွန်၊ သံဖြူဇရပ်တွင် အာဏာသိမ်းမှုထောက်ခံသူ ငါးမင်းဆွေက ဟောပြောခဲ့သည်။ (Myanmar Now, 2021e)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

မိတ္ထီလာမြို့က တပ်မတော်ထောက်ခံပွဲကို ၂၀၂၁ အောက်တိုဘာ ၂၅ ရက်နေ့က တွေ့ရစဉ် (ရင်းမြစ် - RFA, 2022)

၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလ ၁၉ ရက်၊ ရန်ကုန်မြို့တော်ခန်းမရှေ့ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီမှ ကျင်းပသည့် စစ်ကောင်စီ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှု ထောက်ခံပွဲ (ရင်းမြစ် - RFA, 2022)

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် ၂၉ ရက်၊ ရန်ကုန်မြို့တော်ခန်းမရှေ့တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သော စစ်ကောင်စီ၏ သေဒဏ်စီရင်မှုကို ထောက်ခံပွဲ (ရင်းမြစ် - RFA, 2022)

၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲများ ဆက်လက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ (ဒီဇေဦး, 2022) (ကိုချို, 2022) (RFA, 2022) ဦးဂျင်မီနှင့် ဦးဖြိုးဇေယျာသော်အပါအဝင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၄ ဦးကို စစ်ကောင်စီက သေဒဏ် စီရင်ပြီးနောက် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများက ဦးဂျင်မီ နှင့် ဦးဖြိုးဇေယျာသော်တို့၏ နေအိမ်များသို့ သွား ရောက်ကာ အော်ဟစ်ဆဲဆို ခြိမ်းခြောက်ကြိမ်းမောင်း ပြီး လေးခွ၊ ခဲ၊ ကြက်ဥများဖြင့် ပစ်ခတ်ခဲ့ကြသည်။ (ခင်မောင်စိုး, 2022) ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ဟောင်းဦးလှဆွေအပါအဝင်အမျိုးသား ရေးသမားများက ဦးဆောင်၍ စစ်ကောင်စီ၏ သေဒဏ် စီရင်မှုထောက်ခံပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ (RFA, 2022b) (ကိုချို, 2022)

သေဒဏ်ထောက်ခံပွဲတွင် တွေ့ရသော ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီမှ လွှတ်တော်အမတ်ဟောင်း ဘူးလက်လှဆွေ (ရင်းမြစ် - Myanmar Now, 2022)

၅.၂ သတင်းမီဒီယာ

၂၀၂၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများသည် သတင်းမီဒီယာ နယ်ပယ်သို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ စစ်ကောင်စီ၏ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲသို့ ပုံမှန် တက်ရောက်မေးမြန်းကာ ဝါဒဖြန့်ခြင်းများလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။ ထို့အပြင် လူမှုကွန်ယက်မီဒီယာများမှတစ်ဆင့် စစ်ကောင်စီအတွက် လော်ဘီပြုလုပ်ခြင်းများနှင့် တော်လှန်ရေး အစုအဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ တဘက်တွင်

အမျိုးသားရေးအစုအဖွဲ့များက စစ်ကောင်စီ၏ လုပ်ရပ်များကို ရေးသားဖော်ပြကြသော ၎င်းတို့၏ သဘောထားနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် သတင်းမီဒီယာများကို နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်များ၊ ပြည်ပလွှမ်းမိုးခံ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားရှာသူများ၊ ပြည်ဖျက်မီဒီယာများ အဖြစ် ပုံဖော်ဝေဖန်ပြောဆိုလေ့ရှိပြီး ခြိမ်းခြောက်မှုများလည်း ရှိသည်။ ထို့အပြင် အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတွင် စစ်အာဏာရှင်တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင်သူများကို ဖိနှိပ်ဖမ်းဆီးရန် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများက တယ်လီဂရမ်ချန်နယ်များမှတစ်ဆင့် သတင်းပေး ခြိမ်းခြောက်လှုံ့ဆော်မှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။

97 Media	People Media
Bullet News Journal	Sky Daily News
BB Channel News	Trend Journal
General Light Media	Voice of Myanmar
Myanmar Hard Talk	ခေတ်ပုံရိပ်သတင်း
Myanmar Insider Journal	နေပြည်တော်ဟစ်တိုင်သတင်းဌာန
Myanmar National Post	နေပြည်တော် online သတင်းဌာန
Myanmar Nation Voice	နိုင်ငံ့သစ္စာသတင်းဌာန
Myanmar Public Press	ရွှေတြိဂံသတင်းလွှာဂျာနယ်
NHP	သူရိယနေဝန်း
NP News	လူထုရင်ဖွင့်သံ
One News	ဒဲ့ပြော သတင်းဌာန

စစ်ကောင်စီသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွင် တက်ရောက်လေ့ရှိသော သတင်းမီဒီယာအချို့

စစ်တပ်ကျောထောက်နောက်ခံ စွမ်းအားရှင်အဖွဲ့ ကျူးလွန်ခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုများ

အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေပြင်ဆင်ရေး
ကျောင်းသားများ မန္တလေးမှ ရန်ကုန်သို့
ချီတက်ဆန္ဒပြနေမှုအား အကြမ်းဖက်
နှိမ်နင်းခြင်း မပြုရန် တောင်းဆိုဆန္ဒပြသူ
တို့ကို ဒါဇင်နှင့်ချီသော စွမ်းအားရှင်တို့က
ရဲများရှေ့တွင်ပင် ဝင်ရောက်ထိုးကြိတ်
ဖမ်းဆီးခဲ့ကြသည်။

မတ် လ

ဖေဖော်ဝါရီ လ

ရန်ကုန် ရွှေပြည်သာစက်မှုဇုန်အနီးရှိ
ကားလမ်းပေါ်တွင် လုပ်ခလစာ ပိုမို
ရရှိရေး ထိုင်သပိတ်ဆင်နွှဲနေသော
အထည်ချုပ် အလုပ်သမားများကို
အရပ်သားတချို့၊ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင် တချို့က
အကြမ်းဖက် ဖြိုခွင်းခဲ့သည်။

ဇွန် လ

အထိန်းသိမ်းခံနေရသူ ဒေါ်အောင်ဆန်း
စုကြည်၏ မွေးနေ့မတိုင်မီ ဆုတောင်းပွဲ
ပြုလုပ်သည့်နေရာသို့ အရပ်ဝတ်အမျိုးသား
များ ရောက်ရှိသွားပြီး ဆုတောင်းပွဲတွင်
ပါဝင်သူများကို တိုက်ခိုက် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

စက်တင်ဘာ လ

ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေးတွင် သံဃာတော်
များ ဦးဆောင်သော ဒီမိုကရေစီအရေးဆန္ဒပြပွဲ
များကို အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းရာ၌ ရဲ၊ စစ်သား
များနှင့်အတူ အရပ်ဝတ်စွမ်းအားရှင်များက
တုတ်ကိုင်ဆောင်၍ ဆန္ဒပြသူတို့ကို ဝင်ရောက်
ရိုက်နှက်ခဲ့ကြသည်။ အနည်းဆုံး ၃၁ ဦး
သေဆုံးခဲ့ပြီး၊ ဒါဇင်နှင့်ချီ ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။

မေ လ

စစ်ကိုင်း ဒီပဲယင်းမြို့ရောက်
ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ယာဉ်တန်း
ကို တုတ်၊ ဓား လက်နက်ကိုင် အရပ်ဝတ်
အင်အား ၅,၀၀၀ ခန့်က တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ
သည်။ NLD အဖွဲ့ဝင် အနည်းဆုံး ၄ ဦး
သေဆုံးခဲ့ပြီး၊ ဒါဇင်ပေါင်းများစွာ ထိခိုက်
ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။

နိုဝင်ဘာ လ

အရပ်ဝတ် ၂၀၀ ခန့် ပါဝင်သည့် လူ
အုပ်စုက အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
(NLD) ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သည့် ဒေါ်
အောင်ဆန်းစုကြည်၊ ဦးတင်ဦးတို့၏
ယာဉ်တန်းကို ခဲများဖြင့် ပစ်ပေါက်
တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

Nyan Lynn Thit Analytica

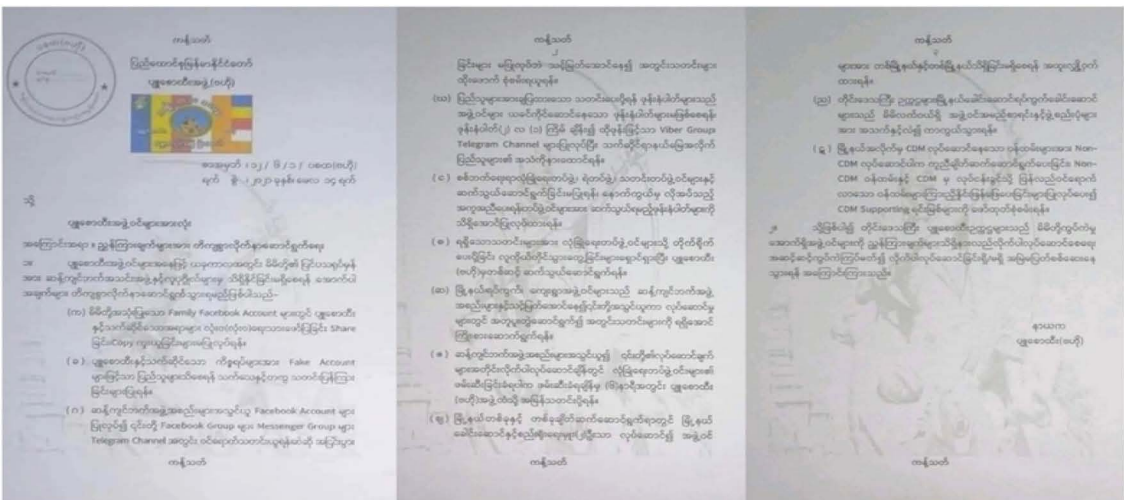
၅.၃ ဆော်သစ်ပြည်သူ့စစ်ဖြစ်လာသော ပျူစောထီးအဖွဲ့

ပျူစောထီးအဖွဲ့ကို ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၅ ရက်တွင် မန္တလေးမြို့၌ လျှို့ဝှက်ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြောင်း ပျူစောထီးအဖွဲ့ (ဗဟို) က ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ မန္တလေး ပျူစောထီးအဖွဲ့ (အထက်မြန်မာပြည်) နဲ့ ရန်ကုန် ပျူစောထီးအဖွဲ့ (အောက်မြန်မာပြည်) အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ကို စတင်ထူထောင်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း၌ အခြားဒေသများတွင် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ (BBC News မြန်မာ, 2021)

ပျူစောထီးအဖွဲ့တွင် စစ်မှုထမ်းဟောင်းများ၊ စစ်တပ်ထောက်ခံသူများ၊ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီဝင်များနှင့် ၎င်းပါတီကို ထောက်ခံသူများ၊ အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေး(မဘာသ)အဖွဲ့ဝင်များ၊ အမျိုးသားရေးအစွန်းရောက်များ ပါဝင်သည်။ (The Irrawaddy, 2022) (BBC News မြန်မာ, 2021) (RFA, 2022a) ပျူစောထီးအဖွဲ့တွင် ငွေကြေးဖြင့် ငှားရမ်းထားသူအချို့လည်း ပါဝင်သည်။ (The Irrawaddy, 2021) စစ်ကိုင်းတိုင်းတွင် သေနတ်လွယ်ထားသော ဘုန်းကြီးများကို ဒေသခံများက ကြိုဆိုနေကြသော ဗွီဒီယိုဖိုင်တခု လူမှုကွန်ယက်တွင် ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ (RFA, 2022b) “ရွာတွေရပ်တွေမှာလည်း PDF ကို ထောက်ပံ့တာတွေ ရှိတယ်။ နယ်မြေခံတွေဆိုတော့ ကောင်းကောင်းသိ

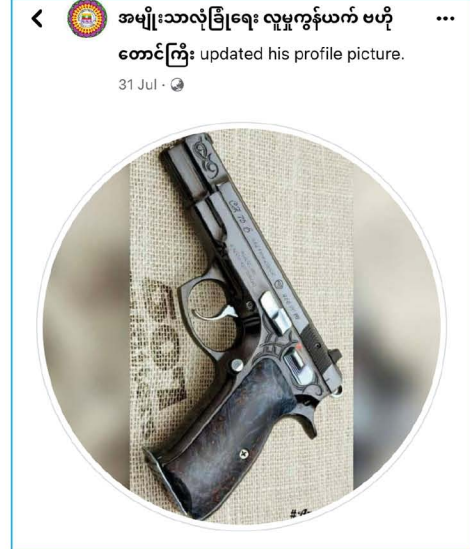
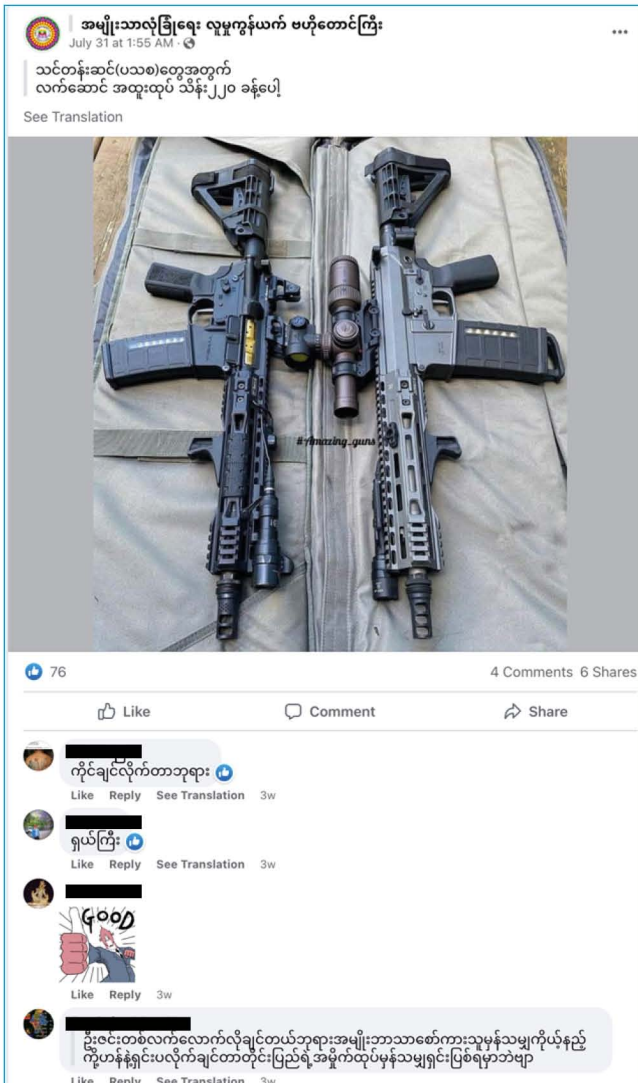
တာပေါ့။ ထောက်ပံ့တာမှန်ခဲ့ရင် အဲဒီရွာတွေကိုလည်း သင်ခန်းစာပေးသင့်ပါတယ်။ မြန်မာပြည်မြေပုံက ဖျောက်သင့်ပါတယ်။ ဒါ အမြစ်ဖြတ်ဖို့တခုပေါ့” ဟု ဦးဝါသဝမှစစ်တပ်အားပေးမီဒီယာတခုနှင့် အင်တာဗျူးတွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ (Myanmar Now, 2022b)

ပျူစောထီးအဖွဲ့၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်တွင် (၁) စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်သူများ၏ သတင်းကို ထောက်လှမ်းစုံစမ်းရန်၊ (၂) ဆန္ဒပြပွဲများကို ဦးဆောင်သူများ၏ စာရင်းနှင့် သတင်းစုဆောင်းပေးရန်၊ (၃) လက်နက်ပြုလုပ်သူများနှင့် စစ်သင်တန်းတက်သူများ၏ စာရင်းကို စုဆောင်းပေးရန် (၄) ဒလန်အစွပ်စွဲခံရသူများနှင့် လူမှုပြစ်ဒဏ်ပေးခံရသူများကို အကာအကွယ်ပေးရန် (၅) စစ်မှုထမ်းဟောင်းမိသားစုဝင်များကို အကူအညီပေးရန် စသည့် အချက်များ ပါဝင်သည်။ (BBC News မြန်မာ, 2021) ပျူစောထီးများသည် အရပ်ဝတ်ဖြင့် လက်နက်များကိုင်ဆောင်ကာ မြို့ရွာများကို ကင်းလှည့်လေ့ရှိပြီး စစ်သားများနှင့် အတူလိုက်ပါ၍ ကျေးရွာများကို စီးနင်းတိုက်ခိုက်ခြင်း၊ အဖိုးတန်ပစ္စည်းများ လုယက်ယူဆောင်ခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်း၊ ရွာသူရွာသားများကို သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့များနှင့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို တိုက်ခိုက်ခြင်းများ ပြုလုပ်လျက် ရှိသည်။

ပျူစောထီးအဖွဲ့(ဗဟို)ညွှန်ကြားစာ (ရင်းမြစ် - Myanmar Now, 2021)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

၂၀၂၂ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်တွင် အမျိုးသားလုံခြုံရေးလူမှုကွန်ယက်ဗဟိုတောင်ကြီး Facebook page တွင် တွေ့ရှိရသောပုံများ (ရင်းမြစ် - Facebook, 2022)

စစ်ကောင်စီပြန်ကြားရေးဒုတိယဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော သတင်းများသည် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ဖော်ပြရန် အထောက်အကူပြုသည်။ (RFA, 2022a) စစ်ကောင်စီရဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲအမှတ် ၆/၂၀၂၁ တွင် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူ ဒေါ်ရွှေစင်က "တပ်မတော်ထောက်ခံသူများဟာ မိမိကိုယ်ကိုယ် ခုခံခွင့်အရလက်နက်တပ်ဆင်ခွင့် ရှိ၊ မရှိ" မေးမြန်းရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ဇော်မင်း

ထွန်းက "မိမိကိုယ်ကိုယ် ခုခံခွင့်နှင့်အရလက်နက်ကို ချောခွင့်ရှိကြောင်း" ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့သည်။ (BBC News မြန်မာ, 2021) ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် စစ်တပ်၊ ရဲ၊ ရပ်ရွာလုံခြုံရေးအထောက်အကူပြုအဖွဲ့နှင့် ပြည်သူများပါဝင်သော ပြည်သူ့လုံခြုံရေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်နေပြီး လိုအပ်တာအားလုံး ထောက်ပံ့ပေးမည်ဟု စစ်ကောင်စီ ပြန်ကြားရေးဒုတိယဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော သတင်းများသည် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ဖော်ပြရန် အထောက်အကူပြုသည်။ ပြည်သူ့လုံခြုံရေးစနစ်ကို တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံများ၊

အာဆီယံနိုင်ငံများဖြစ်သည့် ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ် များတွင် ကျင့်သုံးနေကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ဇော်မင်းထွန်း ကပြောကြားခဲ့သည်။ (DVB, 2022) ပြည်သူ့စစ်ဖွဲ့စည်း မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး လိုအပ်ပါက တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်များ နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း၊ လိုအပ်သည့် ကူညီထောက်ပံ့မှုများနှင့် သင်တန်းပေးမှုများ ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း စစ်ကောင်စီက ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၆ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွင် ပြောဆို ထားသည်။ ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်တွင် မဟာအောင်မြေ မြို့နယ် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး၌ ပြည်သူ့စစ် ဖွဲ့စည်းပွဲဟုဆိုကာ စစ်တပ်ထောက်ခံသူတချို့ကို လက်နက်များပေးခဲ့သည်။ (မယ်ရှိနှင်း, 2022)

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလမှ စ၍ ပအိုဝ်းကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ၊ ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ် (PNO) လက်အောက်ခံ ပအိုဝ်းပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့က ၎င်းဒေသ ရှိ ကျေးရွာများတွင် အတင်းအဓမ္မ လူသစ်စုဆောင်း ပြီး စစ်သင်တန်းများပေးလျက်ရှိသည်။ (အက်စတာ ဂျေ, 2022) ပအိုဝ်းပြည်သူ့စစ် (PNO) ထိန်းချုပ်နယ်မြေ အထူးဒေသ ၆ နယ်မြေတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊

၂၀၂၂ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်တွင် အမျိုးသားလုံခြုံရေးလူမှုကွန်ယက်ဗဟိုတောင်ကြီး Facebook page တွင် တွေ့ရှိရသောပုံများ (ရင်းမြစ် - Facebook, 2022)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

လုံခြုံရေး၊ ပအိုဝ်းအမျိုးသားများနှင့် အတူနေထိုင်ရင်းသားများ၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ် အန္တရာယ် ကျရောက်လာနိုင်သည့် အခြေအနေကြောင့် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့ဖွဲ့မည်ဟု PNO က ဇူလိုင်လ ၆ ရက်တွင် ကြေညာခဲ့သည်။ (အက်စတာကျော့, 2022b) ပအိုဝ်း အမျိုးသား အမျိုးသမီး လူငယ် ၅၀၀ ကျော်ကို စစ်သင်တန်းများပို့ချပေးနေကြောင်း PNO က ထုတ်ပြန်ထားသည်။ (BBC News မြန်မာ, 2022)

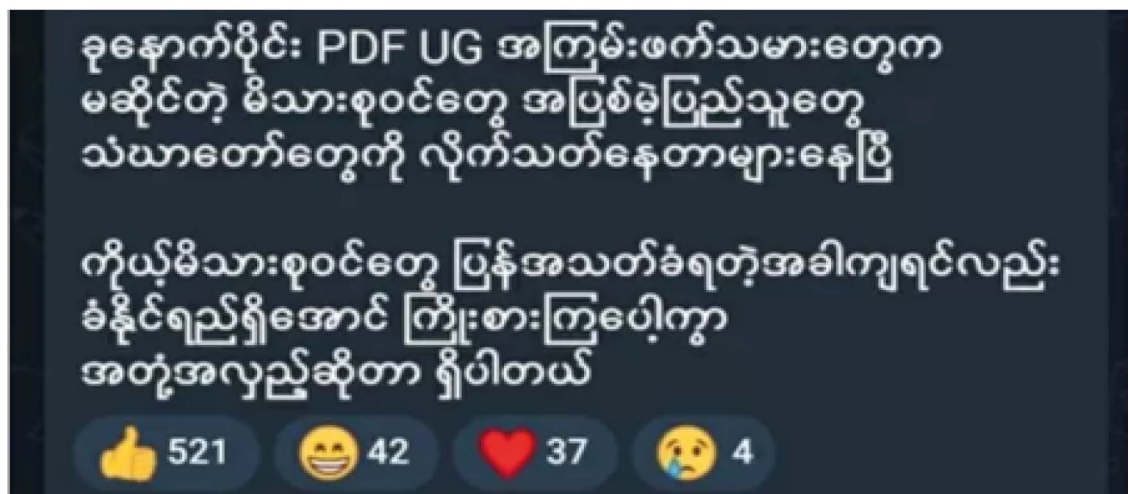
စက်တင်ဘာလတွင်ပအိုဝ်းကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ၊ ပင်လောင်းမြို့နယ်၌ ပအိုဝ်း အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ချုပ် PNLO မှ အဖွဲ့ဝင် ၅ ယောက်ကို ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ် PNO ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့က သတ်ဖြတ်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ (စံကျော်, 2022) (Shan News, 2022) ပအိုဝ်းဒေသရှိ နေမင်းကြီး ဆရာတော် ဦးပညာနန္ဒက အမျိုးသားလုံခြုံရေးလူမှုကွန်ယက်ဗဟိုတောင်ကြီး ဆိုသော Facebook page တွင် အမျိုးဘာသာသာသနာအကြောင်းများကို ပြောလေ့ရှိပြီး လက်နက်ပုံများတင်၍ ခြိမ်းခြောက်မှုပြုလုပ်ခြင်းများလည်းရှိခဲ့သည်။

၅.၄ သွေးသောက်အဖွဲ့

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၁ ရက်တွင် စစ်ကောင်စီကို ထောက်ခံသော သတင်းများ ဖော်ပြလေ့ရှိသည့်

တယ်လီဂရမ်ချန်နယ်များတွင် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် မြို့ပြပျောက်ကျားတပ်ဖွဲ့များ၏ မိသားစုဝင်များကို ခြိမ်းခြောက်သော အရေးအသားများကို စတင်ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။

ထိုနေ့တွင် မန္တလေးသွေးသောက်အဖွဲ့က အနီရောင်စစ်ဆင်ရေး ကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ မန္တလေးသွေးသောက်အဖွဲ့နည်းတူ ရန်ကုန်တွင် Yangon Castigate Group (YCS)၊ တနင်္သာရီတွင် စွန်ရဲအဖွဲ့၊ နေပြည်တော်တွင် သွေးသစ္စာ နှင့် ပြည်တွင် မျိုးချစ်ညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့ဟူ၍ အဖွဲ့များ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ (RFA, 2022c) သွေးသောက်အဖွဲ့တွင် စစ်တပ်လိုလားသော နိုင်ငံရေးပါတီ ခေါင်းဆောင်အချို့၊ စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲများကို ဦးဆောင်သူအချို့နှင့် စစ်တက္ကသိုလ် (DSA) ကျောင်းဆင်းအချို့ ပါဝင်သည်။ (THE IRRRAWADDY, 2022) Facebook နှင့် တယ်လီဂရမ်ချန်နယ်များတွင် သွေးသောက်အဖွဲ့ဝင်တဦးနှင့် မေးမြန်းထားသော အသံဖိုင်တခု ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ “အနီရောင်သွေးသောက်အဖွဲ့ကို အမျိုးဘာသာ ချစ်မြတ်နိုးသူတွေ၊ တိုင်းပြည်ကို အမှန်တကယ်ချစ်မြတ်နိုးသူတွေ၊ မြန်မာနိုင်ငံကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာတဲ့ လမ်းကြောင်း ပေါ်ရောက်စေချင်သူတွေနဲ့ စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။ NUG, CRPH, PDF တွေက ရဟန်းသံဃာတွေကို သတ်တယ်၊ ကိုရင်လေးတွေကို မိုင်းခွဲတယ်၊ ဆရာ၊

(ရင်းမြစ် - BBC Burmese, 2022)

ဆရာမတွေကို သတ်တယ်၊ တပ်မတော်သားတွေ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ မိသားစုတွေကို ခြိမ်းခြောက်တဲ့စာ တွေထုတ်တယ်။ လက်တုံ့ပြန်တဲ့အနေနဲ့ စတင်ဖွဲ့စည်း ခဲ့တာပါ။ တောင်ကြီး၊ နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်၊ မိုးကုတ်၊ မတ္တရာ၊ စစ်ကိုင်း အပါအဝင် ၁၃ နေရာလောက်မှ သွေးသောက်အဖွဲ့ကို ဆက်သွယ်လာတယ်။ ဥပဒေ ကြောင်းအရ အရေးယူလာမယ်ဆိုရင် ကြိုးစင်ကို ရင်ကော့ပြီးတက်သွားမယ်” ဟု သွေးသောက်အဖွဲ့ ဝင်တဦးက ဖြေကြားထားသည်။

သွေးသောက်အဖွဲ့၏ အနီရောင်စစ်ဆင်ရေး ကြေညာချက်၊ (ရှင်းမြစ် - BBC Burmese, 2022)

ဧပြီ၂၅ ရက်တွင် လူမှုကွန်ရက် စာမျက်နှာ၌ သွေးသောက်အဖွဲ့မှ တန်ပြန်တိုက်ခိုက်မည့်သူများ စာရင်းဟူ၍ အချက် (၆) ချက် ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။

ခေတ်သစ်မီဒီယာ၊ ဧရာဝတီ၊ မဇ္ဈိမ၊ ဒီဗီဘီ နဲ့ ဧရာဝတီတိုင်းမ်စ် စသော သတင်းမီဒီယာများမှ သတင်းထောက်များ၊ အယ်ဒီတာများ၏ မိသားစုဝင် များကိုသတ်ဖြတ်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ဧပြီလ ၂၅ ရက် တွင် သွေးသောက်အဖွဲ့ တယ်လီဂရမ်၌ ရေးသားခဲ့ သည်။ (အောင်သိင်္ခီ, 2022) RFA, DVB, Mizzima, Myanmar Now, ဧရာဝတီ၊ ခေတ်သစ် စသော သတင်း မီဒီယာများသည် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်ရေးသားနေကြ ပြီး တိုင်းပြည်ကို ဖျက်ဆီးနေကြောင်း စစ်ကောင်စီ ပြောခွင့်ရ ဗိုလ်ချုပ်ဇော်မင်းထွန်းက ဧပြီလ ၂၇ ရက် သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင် စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့သည်။ (RFA, 2022c) ထို့ပြင် ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့တခုကိုသာ ဖွဲ့စည်းထားပြီးအခြားမည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမှဖွဲ့စည်း လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။ (RFA, 2022c) သို့သော် သွေးသောက်အဖွဲ့မှ သတ်ဖြတ်ခဲ့ သော အလောင်းများကို ရဲကားဖြင့် စွန့်ပစ်သွား ကြောင်း မျက်မြင်သက်သေများကပြောကြသည်။ (BBC News မြန်မာ, 2022a) (THE IRRRAWADDY, 2022a)

သွေးသောက်အဖွဲ့ နာမည်ထွက်ပေါ်လာပြီး သီတင်း ၂ ပတ်ခန့်အကြာတွင် ပါတီဝင်နှင့် ပါတီ ထောက်ခံသူ ၁၄ ဦးအထိ သတ်ဖြတ်ခံထားရကြောင်း NLD ပါတီ တာဝန်ရှိသူအချို့က တရားဝင်ပြောဆိုခဲ့ သည်။ သတ်ဖြတ်ခံရသူများအနက် ၈ ဦးမှာ မန္တလေး မှဖြစ်ကာ နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်၊ ပဲခူးနှင့် တနင်္သာရီမှလည်း ပါဝင်သည်။ လူများကို ဖမ်းဆီး သတ်ဖြတ်ပြီးနောက် အလောင်းများကို လူအများ ဖြတ်သန်းသွားလာရာ လမ်းမများပေါ် စွန့်ပစ်ထား လေ့ရှိသည်။ အလောင်းတွင် “သွေးသောက်အဖွဲ့” ဟု ထင်ထင်ရှားရှား ပုံနှိပ်ဖော်ပြထားသည့် အနီရောင် လည်ဆွဲကတ် ချိတ်ပေးထားလေ့ရှိသည်။ (Myanmar Now, 2022b) ကျောက်ဆည်၊ မအူပင်၊ စဉ့်ကူး၊ အမ ရပူရ တို့တွင်လည်း သတ်ဖြတ်မှုများဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ (RFA, 2022c) (RFA, 2022e) (DVB, 2022b) (DVB, 2022b)

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

April 25 · 🌐

သွေးသောက်အဖွဲ့မှ တန်ပြန်တိုက်ခိုက်မည့် သူများ

(၁) လက်နက်မပြည့်သူများကို ဒလန်ခေါင်းစဉ်တပ် သတ်ဖြတ်ပြီး ထွက်ပြေးနေသော လူသတ်ဝရမ်းပြေးများနှင့် သူတို့၏မိသားစုဝင်များ

(၂) PDF ထောက်ပံ့နေကြသူများနှင့် သူတို့ရဲ့ မိသားစုဝင်များ

(၃) သတင်းအတု များစွာဖန်တီးပြီး တိုင်းပြည်ကို ရောင်းစားနေသော မီဒီယာ သတင်းသမားများနှင့် သူတို့၏ မိသားစုဝင်များ

(၄) နိုင်ငံခြားတွင် နေထိုင်ကြပြီး လူသတ်ရန် လှုံ့ဆော်နေကြသူများ၏ မိသားစုဝင်များ

(၅) လူမှုကွန်ယက်တွင် မိမိတို့နှင့် မတူညီသူများ တော်လှန်ရေးတွင် မပါဝင်သူများကို ဒလန် ခေါင်းစဉ်တပ် သတ်ဖြတ်ရန် လှုံ့ဆော်နေကြသူများနှင့် သူတို့၏ မိသားစုဝင်များ

(၆) Social Punishment လုပ်ရန်လှုံ့ဆော်နေကြသူများ နှင့် သူတို့၏ စီးပွားရေးပစ္စည်းဥစ္စာများကို တိုက်ခိုက်သွားမှာဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ စီးတဲ့ ကားများကို ရိုက်ခွဲဖျက်စီးခြင်း နေအိမ်နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို တိုက်ခိုက်ခြင်းများ ပြုလုပ်မှာဖြစ်ပါတယ် လို့ သတင်းကြားထားပါတယ်။

မှတ်ချက်။ ။သွေးသောက်အဖွဲ့၏ ထုတ်ပြန်ချက်ကို ပြန်လည်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

သွေးသောက်အဖွဲ့မှ တန်ပြန်တိုက်ခိုက်မည့်သူများစာရင်း (ရင်းမြစ် - Facebook, 2022)

နိဂုံး

ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်တွင် ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း၊ ဧရာဝတီမြစ်ဆုံစီမံကိန်းနှင့်လက် ပန်းတောင်းတောင် ကြေးနီစီမံကိန်း စသည့် တရုတ် စီမံကိန်းများကို လူထုက ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသော် လည်း မြစ်ဆုံစီမံကိန်း ၁ ခုကိုသာ ရပ်တန့်နိုင်ခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားနေသည့်အချိန်တွင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းများ ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခဲ့သည်။ ကြေးနီ စီမံကိန်းတွင် ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့သော သံဃာတော် များနှင့်လူထုမှာမူလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းခြင်းကို ခံခဲ့ကြရပြီး စီမံကိန်းကို ရပ်တန့်နိုင်ခဲ့ ခြင်းမရှိပေ။ ၂၀၂၁ အာဏာသိမ်းမှု နောက်ပိုင်းတွင် လည်း စစ်အာဏာရှင်ကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြနေသော သံဃာတော်များကို ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်အကျဉ်းချလျက် ရှိသည်။ မြန်မာစစ်တပ်သည် ၎င်းတို့နှင့် ၎င်းတို့ အကျိုးစီးပွားအားဆန့်ကျင်သူများကိုလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ များဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့ လက်ကိုင်တုတ်များဖြင့် ဖြစ် စေ အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းခဲ့သော်လည်း လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေးပဋိပက္ခများတွင် လုံခြုံရေးအင်အား အလုံအလောက်ဖြင့် ကြိုတင်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက် မှု ပီပီပြင်ပြင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။

မြန်မာ့သမိုင်းအဆက်ဆက်ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူမျိုးရေး/ဘာသာရေး ပဋိပက္ခနှင့် အဓိကရုဏ်း များသည် ကောလာဟလများ သို့မဟုတ် သာမန် အငြင်းပွားမှုများမှ အကြမ်းဖက်မှုကို ဦးတည်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နှင့် ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားများကို ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ပြည်သူလူထုကို အာရုံလွှဲရန်အတွက် စစ်တပ်က ကျောထောက်နောက်ခံပြု၍ လူမျိုး/ ဘာသာရေး ဝါဒဖြန့်မှုများကို ခေတ်အဆက်ဆက် လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်။ အကြမ်းဖက်မှုများတွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ အချိန်မီထိရောက်လုံလောက် သောထိန်းသိမ်းမှုများကိုလည်း မတွေ့ရပေ။ ထို့အပြင် ၁၉၇၈ ခုနှစ် နဂါးမင်းစစ်ဆင်ရေး၊ ၁၉၉၁ ခုနှစ် ပြည် သာယာစစ်ဆင်ရေးနှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ် တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ သော လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများသည် ရခိုင်ဒေသရှိ ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးစုများအပေါ် မြန်မာစစ်တပ်မှ ကိုယ်တိုင် ကျူးလွန်ခဲ့သော သိသာထင်ရှားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများဖြစ်သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပဋိပက္ခများ မတိုင်မီ အစ္စ လာမ်ဘာသာဝင်ဆန့်ကျင်ရေးစာအုပ်များ၊လက်ကမ်း စာစောင်များ လူထုကြားတွင် ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။

၂၀၁၀ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုများ ပိုမိုအားကောင်းလာခဲ့ပြီး အစ္စလာမ် ဘာသာဝင်များကို ဆန့်ကျင်သော ၉၆၉ လှုပ်ရှားမှု သည် လူထုကြားတွင် သိသိသာသာ ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ရခိုင်နှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မိတ္ထီလာတွင် အစ္စလာမ် ဘာသာဝင်များနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များကြား ပဋိပက္ခ များ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အမျိုးဘာသာသာသနာစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုကို တွင်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီတွင် မျိုးစောင့်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် မဘာသာ အဖွဲ့မှ ဦးဆောင်လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ NLD အစိုးရ လက်ထက်တွင် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် မဘာသာ ကြား အားပြိုင်မှုရှိခဲ့ပြီး မဘာသာအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ရ သော်လည်း အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများ ဆက်လက် ရှိနေခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဘာသာရေးကို အသုံးပြု၍ မဲပေးရန် လှုံ့ဆော်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ အမျိုးသားရေးနှင့် ဘာသာရေးကို အသုံးပြု လှုံ့ဆော်မဲဆွယ်စည်းရုံးခဲ့သူ အများစုသည် ရွေး ကောက်ပွဲများတွင် လူထု၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကို မရရှိခဲ့ကြပါ။ သို့သော် NLD အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးစုအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့သော စစ်တပ်၏ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကို နိုင်ငံတကာကာလများရှိ၍ တရားစွဲဆိုခံရစဉ်တွင် လူထုအများစုသည် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်ကို ကာကွယ် သည့်ဘက်မှ ရပ်တည်ခဲ့ကြသည်။ ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး များအပေါ် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် ခေတ် အဆက်ဆက် လူနည်းစုများအပေါ် အကြမ်းဖက်ဖိနှိပ် မှုများကို မြန်မာစစ်တပ်မှ ကျူးလွန်ခဲ့သည်ကို အပြစ်ပေး အရေးယူမှု ပြုလုပ်ရန် ၂၀၂၁ စစ် အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတွင်မှ လူမှုကွန်ယက်၌ လူထုမှအများအပြားထုတ်ဖော်ပြောကြားလာခဲ့သည်။ သို့သော် မတရားဖိနှိပ်ခံရသူများဘက်မှ ရပ်တည်ပေး ခြင်းသည် ရေတိုကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက်မဟုတ်ဘဲ ရေရှည်ရပ်တည်ချက်ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်

ရှိရှိဖြန့်ဝေခဲ့သော အမုန်းစကားများကြောင့် ပဋိပက္ခ များ ကြီးထွားခဲ့သည်ကို လူထုမှ အမှန်တကယ် နားလည်သဘောပေါက်ကြရန် အရေးကြီးပါသည်။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်းတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ နှင့် စစ်တပ်မှ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အပေါ် ဝေဖန်ပြစ်တင်မှုများ ပြုလုပ်လာ ကြသည်နှင့်တပြိုင်နက် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေးအစွန်းရောက်များက ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အပေါ် ဆန့်ကျင် ဆန္ဒပြမှုများ၊ စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲများ ဆက်တိုက် ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးပွဲများနှင့် ဆန္ဒပြပွဲ များတွင် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားသူများက အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ပါတီကို ထောက်ခံသူများနှင့် မီဒီယာများအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများရှိခဲ့ပြီး အကြမ်းဖက်မှုများကြောင့် သေဆုံးမှုများရှိခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း တွင် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားသူများက စစ်ကောင်စီသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ များတွင် မီဒီယာအဖြစ် သတင်းမေးမြန်းမှုများ၊ လူမှု ကွန်ယက်တွင် ဝါဒဖြန့်ချိမှုများ လုပ်ဆောင်လာကြ သည်။

စစ်တပ်ဆန့်ကျင်သူများကို နှိပ်ကွက်ရန်နှင့် လူထုကြားတွင် သဘောထားကွဲလွဲမှုများကြောင့် အချင်းချင်းပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားနေကြောင်း ပုံဖော်ရန် အတွက်စစ်တပ်ကစွမ်းအားရှင်အဖွဲ့ကို ကျောထောက် နောက်ခံပေးခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်းတွင် စစ်တပ်၊ စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေး အစွန်းရောက်များက တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များကို ရဟန်းသံဃာများနှင့် လူထုအား အကြမ်းဖက် သတ်ဖြတ်နေသူများအဖြစ် ပုံဖော်ခဲ့သည်။ မိမိကိုယ် ကို ခုခံကာကွယ်ရန်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှား သူများကို စစ်ကောင်စီမှ လက်နက်တပ်ဆင်ပေးခဲ့ သည်။ အဆိုပါ အစုအဖွဲ့များကို တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင်သူများအားဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်ကြသော ပျူစောထီး

နှင့် သွေးသောက်အဖွဲ့များဟူ၍ သိရှိကြသည်။ စစ်ကောင်စီကမူ ၎င်းတို့လက်နက်ထောက်ပံ့ထားသူများကို ပြည်သူ့စစ်ဟုသာ အကြိမ်ကြိမ်သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။ စစ်တပ်ထောက်ခံသူများနှင့် အမျိုးသားရေးအစုအဖွဲ့များသည် လက်ရှိ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အထင်အရှားပါဝင်လျက်ရှိရာ ဝါဒဖြန့်မှုများနှင့် အမုန်းစကားဖြန့်ဝေမှုများမှ အမုန်းတရားများ ကြီးထွားလာပြီး အဖန်တလဲလဲဖြစ်ပေါ်နိုင်သော ပဋိပက္ခများဆီသို့ ဦးတည်မသွားရန် ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများကို အစဉ်အမြဲသတိပြုစောင့်ကြည့်သင့်သည်။ လူထုအနေဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အမုန်းတရားဖြန့်ဝေသူများ မဖြစ်စေရန်လည်း အထူးဂရုပြုသင့်ပါသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင်လည်း ခွဲခြားမှုများ၊ အမုန်းတရားများသည် ယနေ့တိုင် တည်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ အမုန်းတရားများကို အပြီးတိုင်ချုပ်ငြိမ်းသွားစေရန်မှာ မလွယ်ကူသော်လည်း အမုန်းတရားများပိုမိုကြီးထွားမှုမဖြစ်စေရန်နှင့် တဖြည်းဖြည်းနည်းပါးပျောက်ကွယ်သွားရန်အတွက် တဦးတယောက်ချင်းစီမှ သတိပြုထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ လူမှုကွန်ယက်

တွင် အမုန်းတရားကို ကြီးထွားစေသော အရေးအသားများကို တဦးတယောက်ချင်းစီမှ ရှောင်ရှားသင့်ပါသည်။ အမုန်းတရားများ ပျံ့နှံ့မှုနှင့် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုများမှ ပဋိပက္ခအသွင်ကူးပြောင်းမှုများကို ကြိုတင်ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ရန် တဦးတယောက်ချင်းစီ၏ သိမြင်နားလည်မှုနှင့် အစုအဖွဲ့အလိုက် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးမှာ အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ နွေဦးတော်လှန်ရေး၏အန္တိမရည်မှန်းချက်မှာစစ်အာဏာရှင်ကိုဆန့်ကျင်တွန်းလှန်ရုံသီးသန့်မဟုတ်ဘဲမတူကွဲပြားမှုများကို တန်ဖိုးထားကာ ငြိမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်သော လူ့အသိုက်အဝန်းတခုပေါ်ပေါက်လာစေရန်နှင့် အမုန်းတရားများကြောင့် အဖြစ်အပျက်ဆိုးများအဖန်တလဲလဲဖြစ်ပေါ်မလာစေရန်ဖြစ်သည်။ တော်လှန်ရေးအလွန်ကာလ တရားမျှတမှု ရှာဖွေရာတွင် အဆိုးကျော့သံသရာကို ဦးတည်စေနိုင်သည့် အမုန်းတရားကို အခြေခံသော အလွန်အကျွံတရားစီရင်ဆုံးဖြတ်မှုများဖြစ်ပေါ်မလာစေရန်၊ တော်လှန်ရေး၏ အနှစ်သာရနှင့် စံတန်ဖိုးထားမှုများကို ထိခိုက်မှုမဖြစ်စေရန် သတိချပ်သင့်ပါသည်။

ရည်ညွှန်းအကိုးအကား

- Academic Dictionaries and Encyclopedias. (1942). Myaungmya (Myoungmya) Massacres. Retrieved September 30, 2022, from https://hist_burma.en-academic.com/444/Myaungmya_%28Myoungmya%29_Massacres
- ANDREW R.C. MARSHALL. (2013, June 27). Myanmar's official embrace of extreme Buddhism. Reuters. Retrieved September 29, 2022, from <http://graphics.thomsonreuters.com/13/06/969.pdf>
- Australia Network News. (2013, March 26). Death toll hits 40 as Myanmar unrest spreads. ABC News. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.abc.net.au/news/2013-03-27/death-toll-hits-40-as-myanmar-unrest-spreads/4596162>
- BBC. (2013, March 25). Burma communal rioting spreads outside Meiktila. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.bbc.com/news/world-asia-21921080>
- BBC Burmese. (2015, October 4). အမျိုးဘာသာ သာသနာ စောင့်ရှောက်ရေး အဖွဲ့ (မဘာသ) မှ ကြီးမှူး ကျင်းပသော မျိုးစောင့် ဥပဒေ ကြိုဆိုထောက်ခံပွဲ ကို ရန်ကုန် မြို့ သုဝဏ္ဏ မိုးလုံလေလုံ အားကစားရုံတွင် ကျင်းပ ပြုလုပ် နေမှု မြင်ကွင်းများ. BBC Burmese. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.facebook.com/BBCnewsBurmese/posts/pfbid0VGAM3cVMxbhM-LMNU3CnDvXANMtYVhocb52a5WWVqdMwz6cppJU5ZmnL3tTXMBvNFI>
- BBC News မြန်မာ. (2021, September 25). ပျူစောထီးအဖွဲ့ဟာ ဘယ်လိုအဖွဲ့အစည်းမျိုးလဲ၊ ဘယ်သူတွေနဲ့ ပတ်သက်နေသလဲ. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.bbc.com/burmese/world-58679321>
- BBC News မြန်မာ. (2022a, April 27). သွေးသောက်အဖွဲ့ ၊ မန္တလေး NLD ပါတီဝင်တွေ ဖမ်းပြီး အသတ်ခံရမှုနဲ့ နောက်ဆက်တွဲများ. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.bbc.com/burmese/burma-61233360>
- BBC News မြန်မာ. (2022b, July 11). ပအိုဝ်းဒေသမှာ PNO ပြည်သူ့စစ်သင်တန်းပေး. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.bbc.com/burmese/burma-62125912>
- Bowser, M. (2018, June 25). Origins of an Atrocity Tracing the Roots of Islamophobia in Myanmar. American Historical Association. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.historians.org/research-and-publications/perspectives-on-history/summer-2018/origins-of-an-atrocity-tracing-the-roots-of-islamophobia-in-myanmar>
- Buddhism and State Power in Myanmar. (2017, September 5). International Crisis Group. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.refworld.org/pdfid/59ae8e1f4.pdf>
- Burma Campaign UK. (2013, March). Examples of Anti-Muslim Propaganda. Retrieved September 30, 2022, from https://burmacampaign.org.uk/media/Examples_of_Anti-Muslim_Propaganda.pdf
- Cebu, J. (2014, July 8). Riots Between Buddhists and Muslims in Myanmar's Mandalay

Killed 2 and Injured Many More. Who's to Blame? Global Voices. Retrieved September 30, 2022, from <https://globalvoices.org/2014/07/08/mandalay-myanmar-riots-buddhists-muslims/>

- CT. (2020, December 15). ပင်းတယတွင် အနိုင်ရပြည်ခိုင်ဖြိုးအမတ်အတွက် ဘုန်းကြီးများ မဲဆွယ် ဟောပြောခဲ့။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5229>
- CT. (2021, January 30). တပ်ထောက်ခံပွဲပါဝင်သူများ၏ ရိုက်နှက်မှုကြောင့် နှစ်ဦးဒဏ်ရာရ။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5660>
- Documentation of Atrocities in Northern Rakhine State. (2003, August). Department of State, United States of America. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/01/Documentation-of-Atrocities-in-Northern-Rakhine-State.pdf>
- Driving Out “Foreigners” – Burma’s Path to Genocide – United States Holocaust Memorial Museum. (n.d.). Retrieved September 29, 2022, from <https://exhibitions.ushmm.org/burmas-path-to-genocide/chapter-2/driving-out-foreigners>
- DVB. (2022a, April 27). ပြည်သူ့လုံခြုံရေးစနစ် လုပ်ဆောင်နေပြီး လိုအပ်တာ ပံ့ပိုးပေးမည်ဟု စစ်ကောင်စီပြော။ ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာ့အသံ။ Retrieved September 30, 2022, from <http://burmese.dvb.no/archives/530184>
- DVB. (2022b, April 30). စဉ့်ကူးမြို့နယ်၌ ထန်းရည်ဆိုင်ပိုင်ရှင် ၁ ဦးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဟောင်း ၁ ဦးကို သွေးသောက်အဖွဲ့က ပစ်သတ်။ ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာ့အသံ။ Retrieved September 30, 2022, from <http://burmese.dvb.no/archives/530670>
- DVB. (2022c, May 9). မအူပင်တွင် သွေးသောက်အဖွဲ့က ပြည်သူ ၁ ဦးကို ပစ်ခတ် ၊ လွှတ်တော် အမတ်နေအိမ်ကို ခြိမ်းခြောက် စာကပ်။ ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာ့အသံ။ Retrieved September 30, 2022, from <http://burmese.dvb.no/archives/532354>
- Egretau Renaud. (2009, October 19). Burma (Myanmar) 1930–2007 Violence de masse et Résistance – Réseau de recherche. Violence De Masse Et Résistance – Réseau De Recherche (Retour à l'accueil). Retrieved September 30, 2022, from <https://www.sciencespo.fr/mass-violence-war-massacre-resistance/fr/document/burma-myanmar-1930-2007.html>
- Fink, C. (2009, July 1). Living Silence in Burma: Surviving under Military Rule (2nd ed.). Zed Books.
- HRW. (2002, July). Crackdown on Burmese Muslims. Human Rights Watch. Retrieved September 29, 2022, from https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2021/08/202108a-sia_myanmar_crackdownonmuslims.pdf

- HRW. (2013, April 22). “All You Can Do is Pray.” Human Rights Watch. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.hrw.org/report/2013/04/22/all-you-can-do-pray/ crimes-against-humanity-and-ethnic-cleansing-rohingya-muslims>
- Htet Min Lwin. (n.d.). Politicized Religion as Social Movement in a Nascent Democracy: the Maratha Movement in Myanmar. Central European University.
- International Crisis Group. (2013, October 1). အသွင်းကူးပြောင်းရေး၏ အမှောင်ဖက်ခြမ်း - မြန်မာနိုင်ငံတွင် မူဆလင်များအပေါ်အကြမ်းဖက်မှု. Retrieved September 29, 2022, from <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/the-dark-side-of-transition-violence-against-muslims-in-myanmar-burmese.pdf>
- International Crisis Group. (2017, September 5). Buddhism and State Power in Myanmar. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.refworld.org/pdfid/59ae8e1f4.pdf>
- Islam in Myanmar. (2020, April 15). ၇၈၆ ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်. Islam in Myanmar. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.facebook.com/whatisislaminyanmar/posts/pfbid-0pC3g2gSgTtC9napztURdmy5YRi3jU4thsV7QtH1FD0TkBM5ZfNhuLhLYYq9QSG2nl>
- KM. (2020a, October 28). ဘာသာရေးအကြောင်းပြ သီချင်းဖြင့် မဲဆွယ်မှုကြောင့် ပြည်ခိုင်ဖြိုး တိုင်ကြားခံရ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4834>
- KM. (2020b, November 13). ပြည်ခိုင်ဖြိုးရုံးသော မင်းကင်းမြို့နယ်တွင် NLD ပါတီဝင်များ ရန်ပြု ခံရ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5035>
- KM. (2020c, November 17). အမျိုးသားရေးအရှိန်ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဝင်ပြိုင်ခဲ့သူများ တစ်ဦးမျှ အနိုင်မရ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5049>
- KM. (2020d, December 9). ရွေးကော်ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း စွပ်စွဲထားသူက ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်မဲဆွယ်ခဲ့. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5182>
- KNW. (2020, October 24). ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်ကာလ ပဋိပက္ခကြောင့် လူတစ်ဦးသေဆုံး. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4799>
- Kuwait Times. (2013, March 23). Violence Myanmar riots stoke fears of widening sectarian. PressReader. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.pressreader.com/kuwait/kuwait-times/20130323/282260957910663>
- Kyaw Zwa Moe. (2003, October 29). Military Inflames Religious Conflict, Say Residents. THE IRRAWADDY. Retrieved September 29, 2022, from https://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=1701

- LNL, & MM. (2020a, October 9). မိသားစုတွင် သွေးနှောမပါဟု ပြော၍ ပြည်ခိုင်ဖြိုးဥက္ကဋ္ဌ မဲဆွယ်။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4672>
- LNL, & MM. (2020b, October 26). NLD သာသနာဖျက်၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အင်္ဂလိပ်ကျွန်းဆိုကာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးမဲဆွယ်။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4807>
- LNL, & MM. (2020c, November 8). ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လက်ခံမည်ဟု တပ်ချုပ်ပြော။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4935>
- LNL, & PTO. (2020, August 14). ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီဦးဆောင်သော နိုင်ငံရေးပါတီ ၃၄ ခုနှင့် တပ်ချုပ်။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4267>
- MAR. (n.d.). MAR | Data | Chronology for Rohingya (Arakanese) in Burma. Retrieved September 30, 2022, from <http://www.mar.umd.edu/chronology.asp?groupId=77501>
- MM. (2020, November 14). ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီထောက်ခံသူများ နေပြည်တော်တွင် ဆန္ဒပြ။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/multimedia/5044>
- MPA, & Lin Thurein Kyaw. (2020, December 28). ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကြားထဲက လူအများအပြား တက်ရောက်ခဲ့တဲ့ တပ်မတော်ထောက်ခံပွဲ။ Myanmar Pressphoto Agency. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.facebook.com/mmpressphoto/posts/pfbid02Kjfdy6P-MuUPUJACGeVkrGtCaxvTCwDbQvXUEZZ5ZPERQN2YmrKxhQzuWBvFNyCFul>
- Myanmar Now. (2015, August 4). စွမ်းအားရှင်တို့ ပါဝင်သည့် အထင်ကရဖြစ်ရပ်များ။ Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/1803>
- Myanmar Now. (2019a, May 20). တောင်ဒဂုံ ဘာသာရေးဆူပူမှု ကြိုတင်ကြံစည်ခြင်းဖြစ်။ Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.net/mm/news/2099>
- Myanmar Now. (2019b, June 30). မဘာသဖောင်ဒေးရှင်းအတွက် တပ်က ငွေလှူခြင်းကို သာသနာရေးက အမည်မတပ်ဘဲ ဝေဖန်။ Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/2274>
- Myanmar Now. (2020, October 12). ဟင်္သာတပဋိပက္ခတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီဝန်းရံသူ ၂၆ ဦး အမှုဖွင့်ခံရ။ Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4695>
- Myanmar Now. (2021a, June 3). မဘာသထိပ်သီးများကို အာဏာသိမ်းခေါင်းဆောင် ဆက်တိုက်တွေ့ဆုံ။ Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/6989>
- Myanmar Now. (2021b, July 3). စစ်တပ်ကို ထောက်ခံသည့် ပျူစောထီး ပိုမိုလှုပ်ရှားလာ။ Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/7333>

အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် အမုန်းတရားတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များ

- Myanmar Now. (2021c, July 10). စစ်တပ်ကိုဘုရားလိုကိုးကွယ်ခိုင်းတဲ့ ဦးစီရသူ ထောင်ကမလွှတ်သေး. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/multi-media/7950>
- Myanmar Now. (2021d, July 26). စစ်ကောင်စီပါးစပ်က ဘုရားဘုရား၊ လက်က ကားရားကားရား. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/7584>
- Myanmar Now. (2021e, October 25). အာဆီယံအစည်းအဝေး မစမီ တစ်ရက်အလိုတွင် တပ်ထောက်ခံပွဲများပြုလုပ်. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/8947>
- Myanmar Now. (2021f, October 27). ဒေသတချို့တွင် ဖိအားပေး၊ မက်လုံးပေးပြီး တပ်ထောက်ခံပွဲ လုပ်နေ. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/8978>
- Myanmar Now. (2022a, February 2). မဘာသာ ဖျက်သိမ်းခြင်းကို စစ်ခေါင်းဆောင် မကျေမနပ်ဝေဖန်. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/10320>
- Myanmar Now. (2022b, June 3). တန်ပြန်တိုက်ခိုက်ရေးလုပ်နေသော စစ်တပ်လက်ကိုင်တုတ်. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/11536>
- Myanmar Now. (2022c, June 15). PDF ထောက်ခံသည့်ရွာများကို မြန်မာ့မြေပုံမှ ဖယ်ရှားရန် ယူစောထီးဘုန်းကြီးကြိုးဝါး. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/11657>
- NAC, & ဝင်းနန္ဒာ. (2019, July 17). မဘာသာအမည်ပြောင်း ဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်း ညီလာခံသို့ ရန်ကုန်တိုင်းစစ်တိုင်းမှူးက သိန်း ၃၀၀ လှူ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/2224>
- Nickey Diamond (Ed.). (2015, July). The Rise of Anti-Muslim Hate Speech Shortly Before the Outbreaks of Mass Violence Against Muslims in Myanmar. University Academic Service Centre (UNISERV), Chiang Mai University. https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/docs21/Religion/Ye-Myint-Win%28Nickey%20Diamond%29-2015-The_Rise_of_Anti-Muslim_Hate_Speech_Shortly_Before_the_Outbreaks_of_Mass_Violence_Against_Muslims_in_Myanmar-en.pdf
- NLAN. (2020, November 26). ရွေးကောက်ပွဲမသမာမှုများကို အဆုံးစွန်ထိတုံ့ပြန်သွားမည်ဟု ပြည်ခိုင်ဖြိုးခြိမ်းခြောက်. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5109>
- PTAA. (2020, November 20). အင်းစိန်တွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးဝန်းရံသူများ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို ထပ်မံဆန္ဒပြ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/multimedia/5071>
- PTO. (2017, July 3). မဘာသာအသွင်ပြောင်း ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ ပရဟိတ ဖောင်ဒေးရှင်းဆိုသည်မှာ မဟာနကို မလိမ့်တပတ်လုပ်ခြင်းဟု သာသနာရေးဝန်ကြီးဆို. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/765>

- PTO, & HMPY. (2020, December 28). တပ်မတော်ကို ထောက်ခံကြောင်းဆန္ဒပြပွဲအတွက် ၂၉ ဦး သာ ခွင့်ပြုခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5308>
- PTO, & ZYM. (2020, November 13). ရွေးကော်ရုံးရှေ့ဆန္ဒပြသူများမှာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးဝန်ကြီးဟောင်း၏ ဇာတိရွာမှဖြစ်နေ။ Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5034>
- Reuters. (2012, June 11). Myanmar mob violence. Reuters. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.reuters.com/news/picture/myanmar-mob-violence-idUSRTR33FDF>
- RFA. (2003, October 29). PREGNANT WOMAN, CHILD DIE IN BURMA FIRES: WITNESS Buddhists, Muslims said to riot in Kyaukse. Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/english/news/119306-20031029.html>
- RFA. (2011a, March 16). တရုတ်သို့ ပို့မည့် ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းများ ဧရာဝတီမြစ်ကို ဖြတ်တော့မည်။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/news/gas_pipe_crossing_river-03162011145351.html
- RFA. (2011b, March 29). ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်း ရပ်တန့်ဖို့ သဘာဝဝန်းကျင်အဖွဲ့ တောင်းဆို။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/news/environment_group_opposes_gas_pipeline-03292011090725.html
- RFA. (2011c, March 29). ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်း ရပ်တန့်ဖို့ သဘာဝဝန်းကျင်အဖွဲ့ တောင်းဆို။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/news/environment_group_opposes_gas_pipeline-03292011090725.html
- RFA. (2011d, August 21). တရုတ်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း ရှေ့ပြေးအဖွဲ့ ကျောက်ပန်းတောင်းနယ် ရောက်ရှိ။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/china-gas-pipeline-08212011114334.html>
- RFA. (2011e, September 6). ဓာတ်ငွေ့ပိုက် နဲ့ လူ့အခွင့်အရေး ဆက်စပ်နေ။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/shwe-gas-09062011140630.html>
- RFA. (2011f, October 26). ဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်း ရပ်တန့်ပေးဖို့။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/bashin-10262011154725.html>
- RFA. (2011g, December 8). တရုတ်ရေနံပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းမှာ ပါဝင်တဲ့ နော်ဝေ အစိုးရကို ရွှေ့ကတ်စံ ရှုတ်ချ။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/shwe-gas-12082011220057.html>
- RFA. (2011h, December 27). ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ လူထုအစည်းအဝေး ကျင်းပမယ်။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/shwe-gas-rally-12272011125625.html>
- RFA. (2012a, March 1). တရုတ်ပြည်ကို ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း သွယ်မယ့်ကိစ္စ ကန့်ကွက်။ Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/gas-pipe->

line-china-03012012113245.html

- RFA. (2012b, March 1). တရုတ်ပြည်ကို ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း သွယ်မယ့်ကိစ္စ ကန့်ကွက်. Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/gas-pipe-line-china-03012012113245.html>
- RFA. (2012c, April 19). တရုတ် ကြေးနီကုမ္ပဏီကို ရွာလုံးကျွတ် ဆန္ဒပြ. Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/myanmar-yang-si-copper-mine-04192012224419.html>
- RFA. (2012d, November 29). ကြေးနီစီမံကိန်းအနီးက သပိတ်စခန်းတွေကို အင်အားသုံး ဖြိုခွဲ. Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/latpadaung-copper-mine-11282012211332.html>
- RFA. (2013a, March 21). Violence in Burmese City Takes Deadly Toll. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/riots-03212013113841.html>
- RFA. (2013b, March 26). ပဲခူးတိုင်းမြို့နယ်တွေမှာ ညမထွက်ရအမိန့် ထုတ်ပြန်. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/pegu-curfew-03262013112504.html>
- RFA. (2013c, August 1). ကျောက်ဖြူပိုက်လိုင်းကလွတ်တဲ့ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ဩဂုတ်လ ၂ ရက်နေ့ တရုတ်ကို စတင်ရောက်ရှိ. Radio Free Asia. Retrieved September 29, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/first-gas-via-myanmar-china-pipeline-08012013115511.html>
- RFA. (2014a, May 24). အမျိုးသားသား၊ သာသနာ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ ညီလာခံ ဇွန်လအတွင်း ကျင်းပမည်. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/amyo-barthar-thartanar-conference-05242014101611.html>
- RFA. (2014b, July 1). မန္တလေး အဓိကရုဏ်း ငါးဦးဒဏ်ရာရပြီး ဈေးဆိုင်နဲ့ ကားတချို့ဖျက်ဆီးခံရ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/mandalay-riot-07012014223808.html>
- RFA. (2014c, July 3). မန္တလေးမြို့မှာ ညမထွက်ရအမိန့် ထုတ်ပြန်ကြေညာ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/mandalay-curfew-07032014102427.html>
- RFA. (2014d, July 19). မန္တလေး အဓိကရုဏ်းနောက်ခံ မုဒိမ်းမှု လိမ်ညာမှုအဖြစ် ပိတ်လိုက်ပြီ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/mandalay-back-swindle-client-close-07192014225035.html>
- RFA. (2015, October 4). မျိုးစောင့်ဥပဒေကြိုဆို ထောက်ခံပွဲ အခမ်းအနား. RFA Burmese. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.facebook.com/rfaburmese/photos/a.10150522560153128/10153745800353128/>

- RFA. (2017, May 23). မဘသ အဖွဲ့ ဖျက်သိမ်းဖို့ သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ကြေညာ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/mabatha-05232017081656.html>
- RFA. (2020a, November 21). ကျောက်မဲ အနိုင်ရ NLD ကိုယ်စားလှယ် သေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်ခံရ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/NLD-candidate-election-11212020092802.html>
- RFA. (2020b, November 25). ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို အရေးယူပေးဖို့ USDPနဲ့ မိတ်ဖက်ပါတီ တွေ တောင်းဆို။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/USDP-and-allies-call-to-penalize-UEC-11252020104640.html>
- RFA. (2020c, November 30). ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တွေ ဥပဒေနဲ့ ညှိ၊ မညှိ ပြန်စစ်နေတယ်လို့ တပ်မတော်ပြော။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/army-statement-on-election-results-11302020112140.html>
- RFA. (2021a, January 14). တပ်ရဲ့မဲစာရင်း စိစစ်ထုတ်ပြန်မှုကို ပျော်ဘွယ်နဲ့ မိတ္ထီလာမှာ ထောက်ခံ ဆန္ဒပြ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/army-supporters-protest-in-pyawbwe-01142021030322.html>
- RFA. (2021b, February 9). စစ်အာဏာသိမ်း ဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြသူတွေနဲ့ စစ်တပ်ထောက်ခံသူ တွေ ရုန်းရင်းဆန်ခတ်ဖြစ်။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/protests-against-military-coup-and-army-supporters-02092021093518.html>
- RFA. (2021c, October 26). အာဆီယံ ထိပ်သီးအစည်းအဝေးကျင်းပချိန် စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲတွေ ပြုလုပ်နေ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/military-support-10262021061700.html>
- RFA. (2022a, February 17). ခေတ်သစ်ပြည်သူ့စစ် သို့မဟုတ် ပျူစောထီးအဖွဲ့တွေရဲ့ သရုပ်မှန်။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/program_2/militia-pyusawhtee-02172022051641.html
- RFA. (2022b, March 14). ပြည်သူ့စစ်အမည်ခံ ပျူစောထီးအဖွဲ့တွေမှာ မဘသ ဆရာတော်တွေ ပါဝင် နေ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/program_2/mabatha-monks-are-included-in-phasawhtee-03142022082052.html
- RFA. (2022c, May 2). အမရပူရမြို့နယ်မှာ အမျိုးသားတစ်ဦး သတ်ဖြတ်ခံရ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/one-man-was-killed-in-amarapura-township-05022022093316.html>
- RFA. (2022d, May 3). မြန်မာသတင်းသမားတွေ အသက်အန္တရာယ်ခြိမ်းခြောက်မှုနဲ့ ကြုံလာရ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/program_2/world-press-freedom-day-05032022050313.html
- RFA. (2022e, May 6). ကျောက်ဆည်မှာ ဒေသခံနှစ်ဦး သတ်ဖြတ်ခံရ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/two-locals-killed-in->

kyaukse-05062022044921.html

- RFA. (2022f, May 10). နိုင်ငံတစ်ဝန်း အသက်အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်ခံရမှု ပိုများလာ။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/program_2/increased-life-threatening-incidents-05102022063802.html
- RFA. (2022g, May 19). စစ်ကောင်စီ လုံခြုံရေးအစောင့်အရှောက်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးထောက်ခံပွဲတွေ ပြုလုပ်။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/usdp-support-military-peace-process-05192022040227.html>
- RFA. (2022h, July 29). ရန်ကုန်မြို့မှာ သေဒဏ်စီရင်မှုထောက်ခံပွဲ ဘူးလက်ဦးလှဆွေ ဦးဆောင် ပြုလုပ်။ Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/military-supporters-protest-in-yangon-07292022042719.html>
- SCHROEDER, B. (Director). (n.d.). The Venerable W. Retrieved September 29, 2022, from <https://filmsdulodge.com/wp-content/uploads/sites/2/2019/02/en-press-kit-9639-the-venerable-w.pdf>
- Shan News. (2022, September 21). PNLO တပ်သား (၅)ဦး သတ်ခံရသည့်ကိစ္စပအိုဝ်းလက်နက်ကိုင် (၂) ဖွဲ့ တွေ့ဆုံညှိနှိုင်း. Shan News (Burmese). Retrieved September 30, 2022, from <https://burmese.shannews.org/archives/30464>
- Shoon Naing, & Lewis, S. (2019, May 27). Exclusive: Myanmar soldiers jailed for Rohingya killings freed after less than a year. Reuters. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.reuters.com/article/us-myanmar-rohingya-soldiers-exclusive-idUSKCN1SX007>
- Steinberg, D. I. (1981, December). Burma Under the Military: Towards a Chronology. JSTOR. Retrieved September 30, 2022, from https://www.jstor.org/stable/25797670#meta-data_info_tab_contents
- THE IRRAWADDY. (2003, November 4). Blackout Heightens Fears of Religious Violence. THE IRRAWADDY. Retrieved September 29, 2022, from https://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=1307
- THE IRRAWADDY. (2015, October 4). ရန်ကုန်မြို့ သုဝဏ္ဏ မိုးလုံ၊ လေလုံ အားကစားကွင်းကြီး အတွင်း၌ အမျိုးဘာသာ သာသနာ စောင့်ရှောက်ရေး အဖွဲ့ (မဘသ) အဖွဲ့က ဦးဆောင်ပြီး အမျိုးစောင့် ဥပဒေ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း အထိမ်းအမှတ် အောင်ပွဲကို အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့က ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး သီတဂူ ဆရာတော် ကလည်း ကြွရောက် ဩဝါဒ မိန့်ကြားခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ The Irrawaddy – Burmese Edition. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.facebook.com/theirrawaddyburmese/photos/a.1091837624193722/1091849800859171/>
- THE IRRAWADDY. (2017, July 11). မဘသ ဆိုင်းဘုတ်များ လုံးဝ ဖျက်သိမ်းမည်မဟုတ်ဟု မန်းမဘသ ထုတ်ပြန်. THE IRRAWADDY – Burmese Edition. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.facebook.com/theirrawaddyburmese/photos/a.142225162488311/1681941735183305/>

- THE IRRAWADDY. (2021, June 11). In Myanmar, Pro-Junta Vigilante Groups Wage Campaign of Violence, Disinformation. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.irrawaddy.com/specials/in-myanmar-pro-junta-vigilante-groups-wage-campaign-of-violence-disinformation.html>
- THE IRRAWADDY. (2022a, April 28). Myanmar Junta Officially Endorses Militias to Attack Anti-Regime Civilians. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-junta-officially-endorses-militias-to-attack-anti-regime-civilians.html>
- THE IRRAWADDY. (2022b, May 21). လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခံရမှာ NLD အဖွဲ့ဝင်များ ကြောက်လန့်နေရ. ဧရာဝတီ. Retrieved September 30, 2022, from <https://burma.irrawaddy.com/news/2022/05/21/252036.html>
- THE IRRAWADDY. (2022c, June 13). သွေးသောက်အဖွဲ့မှာ ဘယ်သူတွေ ပါလဲ. ဧရာဝတီ. Retrieved September 30, 2022, from <https://burma.irrawaddy.com/article/2022/06/13/252503.html>
- The New York Times. (1931, January 4). PUBLIC FIRE IN RIOTS IN RANGOON STREETS; Three Killed and 25 Wounded in Fierce Pitched Battle Between Burmese and Chinese. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.nytimes.com/1931/01/04/archives/public-fire-in-riots-in-rangoon-streets-three-killed-and-25-wounded.html>
- YZT. (2020, November 12). ကန်ကြီးထောင့်တွင် NLD ပါတီဝင် အမျိုးသားတစ်ဦး အသတ်ခံရ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/5018>
- ZYM, & KNW. (2020, November 3). မန္တလေးနှင့် လှည်းကူးတွင် အမျိုးသားရေးစတစ်ကာကမ်ပိန်း. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4874>
- ကိုချို. (2022a, May 19). ရန်ကုန်တွင် စစ်တပ်အစောင့်အရှောက်ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးထောက်ခံပွဲလုပ်. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/11371>
- ကိုချို. (2022b, July 29). နိုင်ကျဉ်း ၄ ဦး ကွပ်မျက်မှုကို ထောက်ခံသည့်ဆန္ဒပြပွဲ စစ်တပ်. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/12125>
- ခင်မောင်စိုး. (2021, February 25). သနပ်ခါးလှုပ်ရှားမှုနဲ့ တုတ်၊ ခါးလှုပ်ရှားမှု တနေ့တည်းပေါ်ထွက်. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/pro-military-protesters-and-yangon-riot-02252021191526.html>
- ခင်မောင်စိုး. (2022, July 28). ဦးကျော်မင်းယု နဲ့ ဦးဖြိုးဇေယျာသော်တို့ အိမ်တွေရှေ့က ဆူပူမှု ဘယ်သူတာဝန်ရှိသလဲ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/program_2/who-is-responsible-for-uzayyarthaw-and-ujimmy-home-under-attack-07272022172125.html
- ခန္တီးမာန်. (2020, December 31). ခန္တီးမြို့တွင် တပ်မတော် ထောက်ခံပွဲ ပြုလုပ်. Nowadays News.

- Retrieved September 30, 2022, from <https://nowadays-news.com/archives/6884>
- ဂျေဆင်ဇေပ်. (2013, April 23). မိတ္ထီလာက အမုန်းမီးတောက်များ. ဧရာဝတီ. Retrieved September 30, 2022, from <https://burma.irrawaddy.com/article/2013/04/23/37994.html>
- စံကျော်. (2022, September 15). ပအိုဝ်းပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့က သူတို့အဖွဲ့ဝင် ၅ ဦးကို သတ်ဖြတ်ခံကြောင်း PNLO ပြော. VOA. Retrieved September 30, 2022, from <https://burmese.voanews.com/a/five-members-of-pnlo-were-killed/6748596.html>
- စိုးသိမ်း. (2021, January 28). ပုသိမ်မှာ တပ်မတော်ထောက်ခံပွဲ ဦးဆောင်သူတွေကို အမှုဖွင့်. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/pro-military-protesters-in-pathein-01282021104318.html>
- ဇာဏီထွန်း. (2021, January 31). မီဒီယာကို ဆန္ဒပြသူတွေ ခြိမ်းခြောက်တယ်လို့ မီဒီယာကောင်စီ ထုတ်ပြန်. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/protesters-threaten-media-01312021025501.html>
- ဉာဏ်လှိုင်လင်း. (2022, March 21). မာသဥက္ကဋ္ဌကို မင်းဆရာအဖြစ် ချီးမြှောက်မှု သီတဂူ လက်ခမောင်းခတ်. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/10827>
- တင်အောင်ခိုင်. (2021, February 25). ရန်ကုန်မှာ တပ်ထောက်ခံသူတွေ တိုက်ခိုက်လို့ တစ်ဦးစားထိုးခံရပြီး တချို့ထိခိုက်ဒဏ်ရာရ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/army-supporters-attack-02252021053633.html>
- ထက်နိုင်ဇော်. (2015, September 25). မာသအဖွဲ့ နိုင်ငံရေးမှာ ဘာသာရေးကို အသုံးပြုနေ. ဧရာဝတီ. Retrieved September 30, 2022, from https://burma.irrawaddy.com/article/2015/09/25/95373.html?fbclid=IwAR1GfV8W_zqlA5jKhaEY6k0Mi3cZt7zcV4tVSDGY62obVS-nAC-hbHjU1mc
- ဒီနွေဦး. (2022, January 31). တိတ်ဆိတ်ခြင်းသပိတ်မတိုင်မီ ရခိုင်တွင် စစ်တပ်ထောက်ခံပွဲများ ထပ်မံ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/10284>
- မယ်ရီနင်း. (2022, August 1). မန္တလေးတွင် စစ်တပ်ထောက်ခံသူတချို့ကို လက်နက်ထုတ်ပေး. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://myanmar-now.org/mm/news/12150>
- မြင့်မြင့်ခိုင်. (2015, October 2). မာသအဖွဲ့ နိုင်ငံရေးမှာ ပါဝင် ပတ်သက်မည် မဟုတ်. VOA. Retrieved September 30, 2022, from <https://burmese.voanews.com/a/mabatha-presser-/2988928.html?fbclid=IwAR0UkW8aIMbFhkyv0thU8XtM6VX3nZtU8WQ2QKbedZn-n4JjchUDWiQC8rtM>
- မိုးမိုး. (2018, August 31). မာသ အမည်ပြောင်း ဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတ ဖောင်ဒေးရှင်းလည်း တရားမဝင် အသင်းသာဖြစ်ဟု ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးပြော. THE IRRAWADDY - Burmese Edition. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.facebook.com/watch/?v=2138389119742469>
- လဝီဝမ်. (2015, July 21). မာသ အားကောင်းလာခြင်း. ဧရာဝတီ. Retrieved September 30,

2022, from <https://burma.irrawaddy.com/opinion/viewpoint/2015/07/21/78326.html?f-bclid=IwAR11JSsIbfAz7Izh7iOWJYwg9NmnV68kntKFPoL5SOO8E0Z8a-KwqdDAXb0>

- လူဒေါင်း. (2018, August 12). မာသ အမည်ပြောင်းထားသော ဗုဒ္ဓဓမ္မပရဟိတဖောင်ဒေးရှင်းအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းမည်မဟုတ်. Mizzima - News in Burmese. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.facebook.com/watch/?v=2103490026352558>
- ဝင်းနန္ဒာ, & NAC. (2019, July 17). ဆရာတော် မခေါ်ထိုက်ဟု သာသနာရေးထုတ်ပြန်ချက် ဗုဒ္ဓ ဓမ္မပရဟိတ ဖောင်ဒေးရှင်း ကန့်ကွက်. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/2226>
- သက်စုအောင်, & သီဟထွန်း. (2020, November 13). ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို ဆန္ဒပြသူနှစ်ဦး ထောင်ဒဏ်တစ်လစီ ချမှတ်ခံရ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/two-protesters-sentenced-one-month-in-prison-11132020041846.html>
- သံဝုန်ဖြိုး. (2022, May). ကိုလိုနီစနစ်အောက်မှ လူ့အဖွဲ့အစည်း အပိုင်း (၃). Legal Aspects for Myanmar People. Retrieved September 30, 2022, from <https://lampmm.org/archives/789>
- သီဟထွန်း. (2020, November 15). မဲရလဒ်နဲ့ UEC ကို အယုံအကြည်မရှိကြောင်း နေပြည်တော်မှာ USDP ဆန္ဒပြ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/usdp-protest-npt-11152020041613.html>
- ဟိန်းကိုစိုး. (2016, July 7). ဦးဖြိုးမင်းသိန်း၏ ပြောကြားချက်အား အစိုးရက မဖြေရှင်းပေးပါက တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဆန္ဒပြမည်ဟု မာသက ကြေညာ. Frontier Myanmar. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.frontiermyanmar.net/mm/ဦးဖြိုးမင်းသိန်း၏-ပြောက/>
- အက်စတာဂျေ. (2022a, July 1). ပအိုဝ်းပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့က အတင်းအဓမ္မ လူသစ်စုဆောင်းနေ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/11822>
- အက်စတာဂျေ. (2022b, July 7). PNO ၏ ရပ်ရွာလုံခြုံရေးတပ် အစီအစဉ်ကို အဖွဲ့အများအပြား ကန့်ကွက်. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/news/11896>
- အာကာစိုး. (2020, November 2). တစ်နှစ်ကျော်ကြာ ဝရမ်းပြေးဘဝနှင့် တိမ်းရှောင်နေသည့် ဦးဝီရသူ. Myanmar Now. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.myanmar-now.org/mm/multimedia/4871>
- အေးချမ်းသူ. (2021, January 17). မြင်းခြံမြို့မှာ တပ်မတော်ကိုထောက်ခံပြီး ရွေးကောက်ပွဲတရားမျှတမှုလိုလားကြောင်း ဆန္ဒပြ. Voice of Myanmar. Retrieved September 30, 2022, from <https://voiceofmyanmarnews.com/news/2021/01/16/%E1%80%99%E1%80%BC%E1%80%84%E1%80%BA%E1%80%B8%E1%80%81%E1%80%BC%E1%80%B6%E1%80%99%E1%80%BC%E1%80%AD%E1%80%AF%E1%80%B7%E1%80%99%E1%80%BE%E1%80%AC-%E1%80%90%E1%80%95%E1%80%BA%E1%80%99%E1%80%90%E1%80%B1/>
- အောင်သိင်္ခီ. (2020, November 17). တပ်မဲရုံတွေ မဲပေးမှုကို ပြန်စစ်ဆေးနေတယ်လို့ တပ်မတော်

ပြော. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/army-polling-stations-11272020055527.html>

- အောင်သိင်္ခီ. (2021, January 19). ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲကို ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြမှုတွေ ဆက်တိုက်ရှိနေ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/2020-election-protest-01192021052645.html>
- အောင်သိင်္ခီ. (2022, April 28). သတင်းမီဒီယာသမားတွေရဲ့ မိသားစုဝင်တွေ အသက်အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရ. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from https://www.rfa.org/burmese/program_2/myanmar-junta-accused-7-media-including-rfa-as-agitators-04282022160057.html
- အောင်သိင်္ခီ, & ဝေယံမိုးမြင့်. (2020, November 11). တပ်နဲ့ကော်မရှင် ပူးပေါင်းပြီး ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်ပေးဖို့ USDP တောင်းဆို. Radio Free Asia. Retrieved September 30, 2022, from <https://www.rfa.org/burmese/news/usdp-calls-for-joint-military-and-commission-elections-11112020060811.html>

နောက်ဆက်တွဲ - ၁

[အမျိုးပျောက်မှာစိုးကြောက်စရာ]

မာတိကာ

J

စာစုခေါင်းစဉ်

စာမျက်နှာ

◆ လူမျိုးမပျောက်ရေး စိတ်မအေးနဲ့	၃
◆ အဆိပ်ပင်ရေမလောင်းသင့်	၄
◆ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး အန္တရာယ်	၄
◆ ၇၈၆ ကိုရှောင်စေလို	၈
◆ အစ္စလာမ်လာသာသမိုင်းအကျဉ်း	၈
◆ ညီညွတ်မှုပွား တိုးအမျိုးသား	၁၂
◆ ရှင်ရဟန်းမှာပြုပြင်ပါ	၁၃
◆ အီရန်နိုင်ငံနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ	၁၃
◆ ဥရောပတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာရောက်ရှိပုံ	၁၃
◆ အန္တိယနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ	၁၄
◆ အတွက်မှားက ရတက်ပွားရ	၁၇
◆ အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား ၊ စင်ပူနိုင်ငံများကို မူဆလင်ဝါးမျိုးခြင်း	၁၈
◆ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ	၁၉
◆ သတိပြုပါ ထေရ်သံဃာ	၂၅
◆ အာဇာနည်နက္ခတ်နှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံများကို မူဆလင်ဝါးမျိုးခြင်း	၂၅
◆ တရုတ်ပြည်အရှေ့ဖျားဒေသများနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ	၂၅
◆ ယနေ့ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ	၂၇
◆ ဒံပေါက်ကျွန်းမှ ဂုဏ်ရှိမှာလား	၂၈
◆ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ ဖုရားဖူး(ဟာဂျ်)သွားရောက်ခြင်းအကြောင်း	၂၉
◆ နိဂုံး	၂၉
◆ မူဆလင်များ၏ လျှို့ဝှက်ဖြန့်ဝေချက်	၃၂
◆ အစ္စလာမ်သာသနာပြုလမ်းညွှန်ချက်စာအုပ်မှကောက်နုတ်ချက်	၃၃
◆ ရင်နာစရာဘဝဖြစ်အင်	၃၅
◆ ရွှေခုံးဘီအောင်၏ ကိုယ်တော်ကဏ္ဍ(၁)	၃၅
◆ မော်လမြိုင်မြို့မှ ရင်နှင့်ဖွယ်ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်	၅၀
◆ မျိုးချစ်ဇာနည်	၅၁
◆ သိကြာမိုးအချိန်တန်ပြီ	၅၂
◆ မူဆလင်ကုလားတို့၏ ၇၈၆ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်	၅၃
◆ မိဘများ သတိပြုစရာ	၅၃
◆ ရဟန်းတော်များ သတိပြုရန်	၅၃
◆ တားမြစ်ကြပါ	၅၃
◆ ဈေးမဝယ်သင့်	၅၄
◆ ညံ့လွန်းနေတာ စဉ်းစားကြ	၅၄

၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သော “အမျိုးပျောက်မှာ စိုးကြောက်စရာ” စာအုပ်၏ မာတိကာ (စာ-၈)

နောက်ဆက်တွဲ - ၂

သို့

နေ့စွဲ။

အရှင်ဘဝန္တသူနမ
(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)
(အဂ္ဂမဟာ ဂန္ထဝါကေပဏ္ဍိတ)
ဗြူနယ်သံဃနာယဥက္ကဋ္ဌ
မိတ္ထီလာမြို့။

အကြောင်းအရာ။

။ ကျီးလန့်အစာစားဖြစ်နေသော ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာများ ဖုကွအား တင်ပြ
လျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

- (၁) အထက်ပါကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ မွတ်ဆလင်ဘာသာဝင်များသည် ယခင်ကာလထက် ကျားကုလားများသည် ကုလားဗလီဝတ်စုံဖြင့် ဗြူတွင်း၌ လှည့်လည်သွားပြနေခြင်း။
- (၂) ၎င်းကုလားထဲတွင် မမြင်ဘူးသော ကုလားများပါဝင်နေခြင်း။
- (၃) ၎င်းကုလားများ၏ အစ်ကြီး/အစ်လေး နှင့်လည်း (ကာလ)မဟုတ်ပါဘဲ ဗလီများ၌ အစည်းအဝေးများ တက်ရောက်နေခြင်း။ (နေ့/ည)
- (၄) ဆော်ဒီနိုင်ငံမှ ဗလီများထံ ငွေသိန်းပေါင်းများစွာ ချပေးထားသောငွေများနှင့် ဗြူဝင်-ဗြူထွက်များတွင် ခြေ/ယာ/နေအိမ်များကို မြန်မာပွဲစားအမည်ခံပြီး အဆမတန်စွာပေး၍ ဝယ်ယူနေခြင်း။
- (၅) မြည်သာယာမြောက်ပိုင်းမှ မြန်မာအမျိုးသမီး (၂)ဦးအား ကုလား (၂)ဦးနှင့် ဗလီမှ တာဝန်ယူ၍ ပေးစား ထားခြင်း။
- (၆) ထို့အပြင် ကလေးစားသောကံသော မုန့်၊ အချို့ဈေး ဆန်းဝေးလွှဲကံရည်ထုတ်များတွင် (ဟာလာ)တံဆိပ် ပါမှ ကုလားများစားသောက်ရန်ဟူသော ကုလားအချင်းချင်းသတိပေးထားခြင်း။
- (၇) ဆော်ဒီနိုင်ငံမှချပေးသောငွေများဖြင့် တိုက်/အိမ် ဆောက်ရန်ပစ္စည်းများရောင်းသောဆိုင် (ကုလားဆိုင်) မှ ဗြူတုပ်ချုပ်သော အာဏာပိုင်ရှင်များအား အကြွေးဖြင့် ရောင်းချခြင်း။
- (၈) ထိုပစ္စည်းများဝယ်မိသော အစိုးရဌာနတစ်ချို့မှ အာဏာပိုင်ရှင်များ (တစ်ချို့)သည် ကုလားများလှုပ်ရှားမှု ကို မမြင်ချင်ယောင်ဆောင်တတ်ခြင်း။
- (၉) ထိုအကြွေးဖြင့်ကြီးချည်ခံထားရသော အာဏာပိုင်ရှင်တို့သည် ဗလီများထံသို့ ဧည့်သည်၊ အစည်းအဝေး များအား လုံးဝ စုံစမ်းခြင်း မပြုလုပ်ပါ။
- (၁၀) စစ်နူးချုပ်ကြီးသဖွယ် ဗလီကြီးများ၏ အာဏာသည် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးကျောင်းထက် ဘုန်းကံကြီး မားနေခြင်းကို လိုလားခြင်း။
- (၁၁) အဂတိလိုက်စားမှုသည် ဘာသာရေးကို မပျက်စီးစေလိုပါကြောင်း။
- (၁၂) နေ့အလိုက် ဗလီတက်နေသော ကုလားထုကြီးအား မြင်တွေ့နေရသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ ကျီးလန့်စာစား ဖြစ်နေပါ၍ အဂတိမလိုက်စားသော ရဟန်းတော်များအား တပည့်တော်တို့ အားကိုးပါရစေဘုရား။
- (၁၃) အထက်ပါဖြစ်ရပ်များအား စုံစမ်းစစ်ဆေးတော်မူပါဘုရား

(ခိုကိုးရာမှ ဗုဒ္ဓဘာသာများ)
မိတ္ထီလာမြို့။

၂၀၁၃ ခုနှစ် မိတ္ထီလာအဓိကရုဏ်းမတိုင်မီ ဖြန့်ဝေခဲ့ သောစာ
(ရင်းမြစ် - Burma Campaign UK , 2013) (စာ-၁၆)